

צ'בזטי מזהר"ן

תנינא

דף כא:

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה טז

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

וזהו (שבת עז ע"ב)^א ששאל ר' זירא את ר' יהודה מאי טעמא גמלא זוטרי גנובתיה ותורי אריכא גנובתיה ^[2]. גמלא זה בחינות הצדיק הפשוט בבחי' (תהלי' קלא) **ולא הלכתי בגדולות ונפלאות** ^[2] **כגמול עלי אמו**.

כי הוא מתנהג בפשיטות ואינו מדבר גדולות וכל עבודתו הוא בבחי' שתיקה כי אין יוצא מפיו גדולות ונפלאות והוא רק **כגמול עלי**

אמו וזהו בחי' גמלא. וזוטרי גנובתיה זה בחי' **נביא ומורה שקר הוא הזנב כמ"ש** (בישעיה ט') ^[1]. היינו אלו הצבועים המשקרים בחי' נביאי השקר שאהיוותם הוא רק בצדיקים הגדולים כנ"ל אבל בהצדיקים הפשוטים שהם בחי' גמלא אין להם אחיזה כ"כ וזהו 'זוטרי גנובתיה כנ"ל וזהו תורי אריכא גנובתיה' זהו בחי' הצדיקים הגדולים בחי' **כבוד שורו דהר לו כנ"ל ואריכא גנובתיה** היינו שעיקר יניקת הנביא ומורה השקר שהוא הזנב הוא רק אצלם כנ"ל. וזהו שהשיב, משום דאכלי קוצי היינו שאלו הצדיקים הפשוטים שהם בחי' גמלא, אכלי קוצי שאוכלים ומכלים את הקוצים והחוחים הסובבים את השושנה העליונה. ושושנה זה בחי' הדיבור הקדוש בחי' (ש"ה) **שפתותיו שושנים וכו'** כי הם עוסקים בתורה ועבודה יום ולילה ומכלים כל החוחים שלא יהי' להם יניקה מהדיבור הקדוש. כי מעבודה פשוטה בתמימות אין להם יניקה כנ"ל כי אינם יכולים להתדמות אליהם ולנהוג שקר שלהם על ידם מאחר שהנהגתם רק בתמימות ובפשיטות כנ"ל. ותורי אריכא גנובתיה, משום דדיירי באגמי ובעי לכרכושי בקי. דדיירי באגמי היינו שמקבלים דיבור פיהם הקדוש מבעלי צדקה מבחי' **החופכי הצור אגם מים כנ"ל** וזהו דדיירי באגמו, ובעי לכרכושי **בקי** בחי' **יב"ק הנ"ל** שצריכין לגרש היב"ק של הצדקה שנותנין רשעים כי אצלם נפגם היב"ק כנ"ל וגורם רעה להצדיק שמקבל דיבור פיו מהם כנ"ל. וע"כ הוא טובה גדולה מה שיונק מהם הנביא וכו' שהוא הזנב, שעו"ז מגרשין הרשעים מעצמן. כי 'מכשילים אותן כשקרנים הנ"ל שפונין אליהם ונותנין להם הצדקה וניצולין הצדיקים כנ"ל ^[1]:

טז ^[1] **הקשו** מפני מה כשאדם מבקש פרנסה אין נותנין לו תיכף מן השמים כ"א ע"י סיבות לכ"א לפי סיבתו. שזה צריך לזרוע תבואה ולחרוש ולקצור וכו' וזה צריך לנסוע ^[1] ולמצוא צורך פרנסתו שם וכיוצא בזה ולמה לא נותנין לו תיכף בשעה שמבקש פרנסתו מזומן. והתירוץ, דע שכל הפרנסה של ישראל

לשון הגמרא

מאי טעמא גמלי זוטרי גנובתי, משום דאכל כיסי. מ"ט תורא אריכא גנובתי, משום דדייר באגמי וכרכושי בקי:

רש"י דאכלה כיסי, קוצים לפיכך זנבו קצר כדי שלא ידבקו בו הקוצים: ובעי לכרכושי בקי, להבריה היתושים :

טו טז

כא.

מוהר"ן תנינא

צריכין לקבל ע"י המלך ^[1], כ"ש במלך (דניאל ד) **אילנא די חזית די רבה ותקף וכו' ומזון לבולא בי' אנת הוא מלכא**. ועיקר המלכות הוא ע"י ענוה בבחי' **ולפני כבוד ענוה** (משלי טו) שעיקר כבוד וגדולת המלכות הוא ע"י ענוה דייקא. כי כן דרך המלכות בכל פעם, שצריך שיקדים ענוה לכבודו וגדולתו כמו שבכל יום בשעה שקם ממטתו שאזי עדיין הוא בקמנות שמלוכש במלכושים פשוטים וגם פניו אינו בצחות וזכות עדיין קודם הרחיצה. ואח"כ מייפה עצמו ומתלבש בכנדי כבוד ומתפשט בגדולתו כדרך המלך. וכן ארו"ל (יומא כב ע"ב) מפני מה לא נמשכה מלכותו של שאול מפני שלא הי' בו שום דופי כי אין מזמנין פרנס על הציבור" **אא"כ** קופה של שרצים "תלוי" מאחריו" שאם תזוה דעתו עליו אומרים לו כלך מאחרוך. כי עיקר המלכות ע"י ענוה כנ"ל ^[1]. וכל מה שיש להמלך ענוה ביותר מתפשט מלכותו ביותר כנ"ל. וכשנמשך המזון ע"י המלך כנ"ל, נעשה ממנו בירורים. כגון תבואה שהרבה ממנה אוכלין בהמות ואח"כ מתברר עוד ואוכלין ממנה עכו"ם עד שמתברר ממנה לישראל. וגם בהאכילה יש בירורים עד שמתברר ונעשין מהם אמרי שפר דהיינו ברכות שמברכין עליהם תחילה וסוף ומתפללין ועובדין הש"י בכחות האכילה. וזה בחי' (בראשית מט) **מאשר שמינה לחמו והוא יתן מעדני מלך, נפתלי אילה שולחה הנותן אמרי שפר**. שמינה לחמו וכו' דהיינו הפרנסה שהיא בחי' מעדני מלך כי מקבלין אותה ע"י המלך. וע"כ תיכף כתיב אחריו **נפתלי וכו' הנותן אמרי שפר**, דהיינו אמרי שפר של ברכות ותפילות וכיוצא שנעשין מן הבירורים של מעדני מלך כנ"ל. ואלו הבירורים הם בחי' קמורת כידוע שקמורת היא בחי' בירורים ^[1]. ומאלו **אמרי שפר שנעשין מן מעדני מלך** נעשה עמרה להמלך, וגם יכולין לראות זאת העמרה. וזהו בחי' (ש"ה ג) **צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעמרה שעטרה לו אמו ביום התונתו וביום שמחת לבו**, היינו לראות העמרה של המלך שנעשה ביום התונתו. כי התחברות שמתחברין האמרי שפר עם המלך זה בחי' התונה. בבחי' **חן שפתיו רעהו מלך** (משלי כב), שהן השפתים דהיינו האמרי שפר מתחברין עם המלך בבחי' ריעות, וזהו **ביום התונתו**. וזהו **וביום שמחת לבו**, זה בחי' קמורת בבחי' (משלי כז) **שמן וקמורת ישמה לב**. כי הבירורים שמהם נעשה אמרי שפר כנ"ל שמהם נעשה העמרה כנ"ל הם בחי' קמורת כנ"ל. וזהו **שעטרה לו אמו היינו בחי' הוה שהיא חיתה אם כל חי** ^[1] כי **הוה ר"ת המעטריכי הסד ורחמים** (תהלים קג) היינו בחי' העמרה הנ"ל, שנעשה ע"י בחי' **המשביע בטוב ענייך** ^[1] דהיינו בחי' **מעדני מלך כנ"ל**. (והעיקר חסר). והכלל שצריכין לראות את המלך בבחי' **מלך ביפיו תחזינה ענייך** (ישעי' לג), דהיינו כשהוא ביפיו וגדולתו ולא בשעת קמנות. ואם היו נותנין לו פרנסתו תיכף ומיד להם מזומן הי' אפשר שיראה

תורה אור תהלים קלא (א) שיר הפעולות לְדוּד יִקְוֶן לֹא גְבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְתִי בְגִדְלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִנְּפִי: (ב) אִם לֹא שְׁוִיתִי וְדוּמְמִיתִי נִפְשִׁי כָגֵמֵל עָלַי אִמּוֹ כָּגֵמֵל עָלַי נִפְשִׁי: ישעיהו ט (יד) וְזֶן וְנִשְׂאוּ פָנָיו הוּא הָרֵאשִׁית וְגִבְיֵי מוֹרֶה שָׁקֶר הוּא הַתְּבִיב: דברים זאת הברכה לג (יו) בכור שורו הָקֵד לוֹ וְתַרְנִי רָאם קַרְנָיו בְּהֵם עֲמִים וְגִבַּח יִתְּדוּ אִפְסֵי אָרְצָן וְהֵם רִבּוּתוֹ אִפְרִים וְהֵם אִלְפֵי מִנְּשָׁה: שיר השירים ה (ג) לְהִינּוּ כְּפָרוּגַת הַבֶּשֶׂם מְגִדְלוֹת מְקַרְחִים שְׂפּוֹתָיוֹ שֹׁשְׁנִים נִטְפוֹת מוֹר עֲבֵר: תהלים קיד (ח) הִתְפַּכִּי הַצּוּר אֲגַם קִיָּם תִּלְמִישׁ לְמַעְיָנוּ קִיָּם:

תורה טו דניאל ד (יז) אֵילָנָא דִּי חֲנוּנִתְ דִּי רְבָה וְתַקַּף וְרוּמָה יִמְשֵׁא לְשִׁמְיָא וְחֻוּתָהּ לְכָל אַרְעָא: (יח) וְעִשְׂיָה שְׁפִיר וְאִנְבַּה שְׂבִיא וְמִזּוֹן לְכֵלָא בַּהּ תַּחְמוּדֵי תְדוּר חִיּוֹת קְרָא וּבְעִנְפֵיהּ יִשְׁכְּנֵן צְפִירֵי שְׂמַיָּא: (יט) אֲנַתָּה אֲנַתָּה הוּא מְלִכָא דִּי רְבִית רֵבֵת וְתַקַּפְתָּ וְרִבּוּתְךָ רֵבֵת וּמִשְׁתָּ לְשִׁמְיָא וְשִׁלְטָנְךָ לְסוֹף אַרְעָא: משלי טו (ג) יָרֵאת יִקְוֶן מוֹסֵר תִּקְוָה וְלִפְנֵי כְבוֹד עָנָוָה: בראשית ויחי מט (כ) מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לְחָמוֹ וְרוּמָה יִתֵּן מַעְדְּנֵי מַלְךְ: ס (כא) נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׁלֵתָה הַגֵּתָן אֲמָרֵי שְׁפָרֵ: שיר השירים ג (א) צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְכְךָ שְׁלֵמָה בְּעֶטְרָה שְׁעֶפְרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם תִּתְּנֶנּוּ וְבִיּוֹם שְׂמַחַת לְבָבוֹ: משלי כב (יא) אֲהַב סְהוֹר (מִטְהָרָא) לֵב חֵן שְׁפָתָיו רַעוּהוּ

מְלִיךְ: משלי כו (ט) שִׁמֵן וְקִטְרֵת נִשְׁמַח לֵב וְיִתְמֵךְ רַעוּהוּ מַעֲצָת נִפְשׁוֹ: בראשית ג (כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ תַּחַהּ כִּי הוּא הִתְּנָה אִם כָּל יוֹ: תהלים קג (ד) הַגּוֹאֵל מִשְׁחַת תִּיכִי הַמְּשֻׁכְרִי חֶסֶד וְרַחֲמִים: (ה) הַפְּשִׁיעַ בְּטוֹב עֲדוּךָ תִּתְּמַדְשׁ כַּפְּשֵׁר נַעֲרִיכִי: ישעיה לג (יז) מַלְךְ בְּיָפִיו תִּתְּנִינָה עֲנִיךְ תִּרְאִינָה אָרְץ מְרִתְּקִים:

¹ עיין לעיל תורה מ' ולקמן תורה סג שנסעוה לפינסה הן פנס אמונה ואילו כאן הם הכח כלי שתיקיים מלך ניפיו החזינה נמלא שמי שלמונתו שלימה אין את השש המצוה"ל כאן ואפשר להח לו מיל.

² * עיין זוהר תרומה דף קנג. [ועיין תורה סג תנינא ותורה ה' תנינא אות י' את הפרנסה מקבל המלך תחילה גם עיין זוהר וירא דף קו. ותורה ז' תנינא אות י'. שהפרנסה ע"י ספירת המלכות]

³ מתורלו - הצבור

⁴ בתרלד- תלוי

⁵ בתשכט- מאחוריו

⁶ ע"י שעל הענווה שכן היתה בו דהיינו שהחריש כשביוהו עליה דייקא כן נענש. ועוד כשנמשך לוד כמקומו ככל היתה לו קופה.

⁷ שער הכוונות תפלת השחר דרוש ג' ו"ה ונחזור עתה לעולם העשיה) ספר הלקוטים להאריז"ל שמות פ"ב ד"ה וז"ש רז"ל פירוש שמן ששון על ע"ה שער מט פ"ג אות יג. לק"ה השכמת הבקר א' ו' ז'. נשיאת כפים ה' ה'. ר"ח ו' לט. ערלה ג' ה'. פרו"ר ג' ה'.

⁸ * בראשית ג'

⁹ שם בפסוק הסגור

^א ש"יך הלחג- 1 מתורלו - זוטריה. 2 בתורלד- כסי"י

^ב מה טעם גמל זנבו קצר שורו זנבו ארוך

^ג עד כאן סוף פסוק א' ומכאן אמצע פסוק ב'

^ד בדפוס"ד - כח"ש בישע"י. בתקפא - כח"ש (בישע"ה ט) ובתשכט - כח"ש בישע"ה (ט)

^ה שם הלשון ונביא מורה שקר

^ו מתורלו - זוטרי

^ז מתורלו - מכשילין

^ח השאלה לפי רבינו, מדוע גמל, דהיינו דליק פשוט, זנבו קצר, דהיינו כמעט אין ממנו יניקה למפורסם של שקר. וסוד דהיינו דליק גדול, זנבו ארוך, דהיינו שיש מפורסם של שקר גדול שיונק ממנו. ונעלם השאלה למה לדליק קטן זנב קטן ולדליק גדול זנב גדול? התירוץ כי גמל אולם חוליס, דהיינו דליק פשוט עבודתו בשקט לבלות את הקוליס עסיבם השנוטה סהיא כנסת יסלאל. ודהיינו את המקטרג המונע את השפט. אבל שור נמלא בלגם מים טס גדלים הבקי ויוסטים) ובזנבו הארוך מנהסם. דהיינו דליק גדול דרכי התפארותו בלנות עלמו יש יניקה גדולה למפורסמים של שקר גדולים, שהם בחי' זנבו ארוך, שבו מנהס ממנו אליהם, את הלקוחה של רשעים, כי פיו הקדוש ופעל ידו משפיע לכנסת ישראל) נעשה מהלקוחה. מנס יב"ק הקדוש, שהוא בחי' זיוונים הקדושה, אבל הלקוחה של רשעים היא בחי' פם היב"ק בחי' נילוף שמוזק לפיו הקדוש.

^ט תורה זו אחת משמונה התורות שאמר רבינו בסוף שנת תקסח בחורנו מלובב (לעמבערג)

תורה אור
 ישעיה לג (יז) מלך יפיו
 תהיה עיניו תראיה ארץ
 מיתקום:
 תהלים קמה (טו) עיני כל
 אליך ישברו ואתה נתת להם
 את אכלם בעתו: (טו) פותח
 את ידך ומשביע לכל הי'
 רצון:

תורה יז
 איוב ד (ו) הלא יראתך
 פסקתך תקנותי ותם דרביך:
 ירמיה מח (יא) שאנן מואב
 מצעריו ושקט הוא אל
 שגריי ולא הורק מכלי אל
 כלי ובגולה לא הלק על פן
 עמד עממו בו וירחו לא
 נמר:

ישעיה נח (יד) או תהנהג
 על יקון והרפתך על
 בנותי בנותי ארץ והאכלתיך
 נחלת יעקב אבד פי פי
 יקון דבר: ס

ישעיה נה (יב) כי בשמחה
 תצאו ובשלוש תגלגלן הקרים
 ותגבעות יפצחו לפניכם קף
 וכל צצי השדה יתחאר קף
 במדבר כב (כא) לא הביט
 און ביעקב ולא ראה עקל
 בישראל יודך אלקיו עמו
 והרצית מלך בו:

תורה יח
 ירמיהו ז (ט) הגבגב רצח
 ונאף והשבע לשקר וקשר
 לבגל וקלף אתיו אלהים
 אתרים אשר לא ידעתם:
 תורה יט

ישעיהו סד (ג) ועולם לא
 שמעו לא האזינו עין לא
 ראתה אלהים וזאת נעשה
 למחפה לו:
 תהלים קיא (י) ראשית
 חקכה יראת ידך שכל טוב
 לכל עשיהם תהלתו עמדת
 לצד:

את המלך בשעת קטנות כגון בשעה שמקטין א"ע ומחשב א"ע שקופה של שרצים תלויה מאחוריו וכיוצא כנ"ל. אבל עכשיו שנותנין הפרנסה ע"י סיבובים, נמצא שבאה בעתים מיוחדים כי לכל סיבה צריכה עת מיוחדת עד שצא הפרנסה אליו. וע"כ לא יבא לראות את המלך בקטנותו רק ביפוי"ו כנ"ל. כי אין נותנין לו הפרנסה תיכף, רק בעת מיוחדת, באופן שלא יראהו רק ביפוי בכחו' מלך ביפוי וכו' כי ע"י הפרנסה רואין המלך בעטרה כנ"ל: וזה הסוד מרומז בפסוק (תהלים קמה) **עיני כל אליך ישברו ואתה נתת להם את אכלם בעתו. פותח את ידך וכו'.** עיני כל וכו' זהו הקשיא הנ"ל. היינו, עיני כל אליך ישברו, ואתה נתת להם את אכלם בעתו. דהיינו שמבקשין על פרנסה ואין נותנין תיכף רק בעתו כנ"ל. והתירוץ **פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון.** (ולא סיים) :

יז [ב] צריך ליהרר מאודי להיות שמח ומטוב לב בשבת [ג] כי מעלות וקדושות שבת גדולה ויקרה מאודי כמובא ובפרט בר"ח בשער הקדושה בתחילתו ע"ש [ג]. וראוי ונכון ללמוד בראשית חכמה בשער הנ"ל ולשום לבו היטב על כל הדברים הנאמרים שם בענין קדושת ומעלות שבת קודש. כי יש שם כמה דברים פרטיים יקרים ומקדושת ומעלות שבת כי כל ענין ומעלה הנאמר שם על שבת הוא דבר בפ"ע והבן שם היטב כדי שיתלהב לבו לקבל שבת בשמחה גדולה ועצומה כראוי. ועי"ז היראה בשלימות דהיינו עם דעת. כי בחול אפשר שיהיה היראה עם כסילות בכחו' **הלא יראתך פסלתך** (איוב ד) ועיקר הכסילות הוא מחמת השיעבוד שיש בחול. כי ע"י השיעבוד אין הדעת שלם, וכ"ש כמובא [ג] **שאנן מואב מנעוריו וכו' ובגולה לא הלך ע"ב עמד מעמו בו וכו' וכשארז"ל** (מגילה יב ע"ב) כי ע"י שיעבוד וגלות, הדעת מבלבל. אבל בשבת הוא חירות, וכשיש חירות ואין שיעבוד וגלות אזי הדעת שלם [ג] כנ"ל. ועיקר החירות, ע"י התענוג והשמחה של שבת בחי' (ישעיה נח) **אז תתענג על חי הנאמר בשבת.** ועי"ז נעשה חירות בכחי' (שם נח) **כי בשמחה תצאו** שע"י שמחה יוצאין לחירות. וכשיש חירות הדעת בשלימות כנ"ל. ואזי היראה כראוי בכחי' ירא שבת (ת"ז ת"ז ט' ו') כי אז היראה בלי כסילות שיש בימי החול. כי עיקר הכסילות מחמת השיעבוד כנ"ל. ובזה מעלין היראות הנפולות, דהיינו מה שיראים לפעמים משר וכדומה [ג]. כי ע"י הדעת מרימין אותן, ועיקר הדעת הוא בשבת ע"י השמחה שע"י יש חירות ואזי הדעת בשלימות כנ"ל :

והכלל שצריך לנהוג שמחה גדולה בשבת קודש [ג] ולכלי להראות שום עצבות ודאגה כלל רק **להתענג על חי** ולהרבות בתענוגי שבת בכל מיני תענוג הן אכילה ושתיה הן מלבושים כפי מה שיוכל. כי אכילת שבת היא כולה רוחניות כולו קודש ועולה למקום אחר לגמרי מן אכילת חול כמבואר במקום אחר (לעיל סי' נז, ובסי' רעז, וע' זוהר ויקהל ריה ובמק"מ שם [ג]):

דרך השם יתברך להביט על הטובות שעושיין ואף שנמצא בהם ג"כ מה שאינו טוב, אינו מסתכל עי' [ג], כ"ש (במדבר כג) **לא הביט און ביעקב** (טו). מכ"ש שהאדם אמר לו להביט על חבירו לרעה למצוא בו דווקא מה שאינו טוב ולחפש למצוא פגמים בעבודת חבירו. רק אדרבא מוהיב להביט רק על הטוב. ולזה טובה גדולה שיש טבע והשגחה [ג], כי כשהאדם עושה טוב, אזי מנהיג אותו בהשגחה [ג]. וכשהוא אינו טוב ואם היה מנהיג אותו בהשגחה לא היה יכול להניע לו שום טובה [ג]. אזי מניח אותו על הטבע [ג] ויכול להיות שיהיה לו טובות ע"פ הטבע [ג]. ואם לא היה רק השגחה היה אפשר שתתבטל ההשגחה לגמרי כי כשהיה רואה ית' שאין האדם מתנהג כראוי היה כועס והיה מסיר ההשגחה לגמרי. אבל עכשיו מניחו ע"פ הטבע, וכשהוא חוזר למוטב משגיה עליו כנ"ל. ובאמת אין אנו יכולין להבין מהו טבע והשגחה, כי באמת גם הטבע היא השגחתו ית' : וזה א"א לאדם להבין ב' דברים כאחד, דהיינו הטבע שבאמת היא השגחתו ית' :

יח [ב] סכנה גדולה להיות מפורסם ולהנהיג העולם. לא מבעיא כשאינו ראוי כלל ולובש מלית שאינו שלו [ג]. רק אפי' עובדי ה' באמת גדולי הדור יש עליהם סכנות נוראות בהנהגת העולם [ג] כי איש פשוט רחוק מאד שיעבור על רציחה, אפי' אם אינו איש כשר כי אין לו תאוה לזה ואפילו כשמוגי ע"ז לתאוה כזו ר"ל אינו בא לידו ויש לו כמה מניעות לזה. ואפי' אם יעבור לא יעבור כ"א לעתים רחוקות, וקרוב שלא יעבור רק פ"א כל ימיו. אבל בהנהגת העולם ובחידושיין דאורייתא שמחדשין יכולים לעבור ממש **גנב ונאף ורצח** [ג] בכל פעם ככל הנע ר"ל [ג].

יט [ג] עיקר התכלית והשלימות הוא רק לעבוד ה' בתמימות גמור בלי שום חכמות כלל. כי יש מחקרים שאומרים שעיקר התכלית והעוה"ב הוא רק לדעת כל דבר כמות שהוא כגון לידע הכוכב כמו שהוא לידע מהותו [ג] ומפני מה עומד במקום ההוא: כי יש מושכל ומושכל ושכל [ג] דהיינו הכח המושכל, והשכל בעצמו, והדבר המושכל. וזהו התכלית והעולם הבא אצלם, שיהיה נעשה אחד מהמושכל והמושכל [ג]. והם מבליים ימיהם על זה בעולם הזה לחקור ולהשיג המושכלות שזהו התכלית אצלם. וזהו בעצמו העוה"ב לדעתם, רק שבעוה"ז שמלובשין בגוף אין להם תענוג כל כך מן החקירות ובעולם הבא שיתפשטו מהגוף יתענגו מאודי [ג] מזה. ולדעתם הרעה עיקר השגת התכלית הוא על ידי חקירות והכמות היצונית שלהם. אבל באמת אצלנו [ג] עיקר השגת התכלית הוא רק על ידי אמונה ומצוות מעשיות לעבוד ה' ע"פ התורה בתמימות ובפשימות [ג]. ועי"ז בעצמו זוכין למה שזוכין עין לא ראתה וכו' [ג] כ"ש (תהלים קיא) **ראשית חכמה יראת ה'**, שעיקר ראשית וקדימת החכמה, הוא רק יראת ה' שצריך להקדים היראה להחכמה. ותדע שאין הדבר כדעתם ה"ז

12 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
 13 בתורה- ותפי
 14 ספר הכרת ח"ב מאמר ח' פ"ה ספר העקרים מאמר ג' פכ"ה. שבילי אמונה נתיב א. שני לוחות הברית להשליה הקדש (תולדות האדם בית הבחירה אות ב) והגל מחנה אפרים וישלח
 15 ג עיני גבורות ה' למהר"ל בחקירה שניה ד"ה ועתה ראה שהם אומרים שעצמותו שכל כי הוא שבוש. ועיין ביאור הכותב על עין יעקב ריש מסכת ע"ז בשם הרשב"א.
 16 מתורלו- מאד
 17 מתורלו- אצלינו
 18 עיין כחור ח"ב אות מה עד ג, ותפארת ישראל פירק ו' ט' י' א, והעניי נחל וסלמ לזכר א' מ"ע על הפלטופוס
 19 ישעיהו סד ג'

20 לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ועיין שיש"ש ח"א סימן תקכב
 21 הבטוי הזה בלשון זה נמצא בכמה ספרים על מי שאומר דברי תורה של אחרים בשם עצמו ואולי המקור בב"ב צח. כל המתנאה בסליט של ת"ח ואינו ת"ח. וכעין זה עיין סוטה כב: דחפו גוגני ובפרש"י שם ד"ה ומסמרא. ועיין תורה טו תנינא
 22 עיין זוהר ויקרא כב. אשר נשיא יחסא ומקשה מדוע לא כתוב ואם נשיא יחסא מתרין יחסא ודאי דלבו גיה בס והעם הולך אחירוי ע"ש. ועיין די רמב"מ בתורה קג: ועיין יומא פ: הרבנות מקברת בעליה.
 23 לה"ש"כ ירמיהו ד' ט' (והושע ד' ב') ויצרות לפ' וכו'. ועשרת הבריות שמות ב' ג, ועיין ע"ז ג: נגד הוא חכם גדול
 24 * עיין הקדמת הוזהר דה' [ג] ו"ה ואי תיבא שהמחשש שלא ע"פ"ה הקדמות אמיתיות או מורה שלא הגיע לזוהרית נתון כח לקליפה להרוג ע"י חודשיו, אבל ד"ע ליעל אר שטורבו בעבדי ה' גזילי הודו]

25 כיוון כזה לחוק את מוה"ק"ט עפ"ל לעצמת על אז שאינו עמו ע"ש.
 26 **עיני ילקוט** [שמעוני פרשת בלק רמז תשח] **ובתנא דבי אליהו** [ירבה] פ"א
 27 עיין לק"ה מילה ח' כד. ועיין זוהר פקודי רבה: מה היא השגחה. ועיין יערות דבש ח"א אמצע דרוש יא ד"ה וזהו אמרם בקש דוד לע"פ.
 28 עיין רמב"ן ויקרא כו יא מה לרופא בבית עושי רצון השם. ועיין תורה לא את ה' הערה שם הפי"ן אין מול לישאל.
 29 עיין נוסח הכת"י של תורה יג שבטוף הספר ד"ה ע"י שהיה רוב העולם טוב עי"ז היה טוב לצדיקים, משטק רע לצדיקים.
 30 עיין רמב"ם פרוש המשניות פסחים פ"ד כ"ש שרעב מהיב לאכול כן החולי מהיב רפואת רופא (עיין מכתב מלכותי ח"ג ע"ג 172) ועיין ס"ו י"ד סימן שלו סעיף א' שמתרין הא דרפואה רשות ומצוה.
 31 עיין פתחי עשנים נתיב אורות נקודים סוף פתח טו ופסחה ט'

32 * ירמיה מח
 33 עיין תורה קט
 34 דף כד: גם עיין דף יב. סט. עז:
 35 עיין תורה טו ותורה קפה בלק"מ קטא
 36 עיין יערות דבש ח"ב דרוש ב' שבשבת שולט מול שבתא ע"כ הגויים עצבים בשבת, ועיין רבינו בחיי שופטים יח א' שכל מה שנצטוונו בשבת הוא הפך מול שבתא השולט בשבת ע"ש ועיין זוהר רע"מ עקב דף רעב:
 37 בכל המחזורות כתוב כאן בשמות טו יו
 38 מה שהעתיק מטה"ל להארי"ל, (נמצא שם בדף רכה): שאכילת חול הרוב לחיצונים ומחוק את היצו"ח ואכילת שבת הכל רוחני וכמה שיאכל הכל נבלע באברים הובא לעיל סוף תורה קפה בהערה, גם עיין תורה רעו והיי מוה"ר"ן סימן לב ולקוטי תפילות על תורה רעו (אות תרמב"ם)
 39 עיין לק"ה שבת ז' אות ב"ה שבשבת מתבטלים כל הדינים ואז מסתכל הקב"ה רק על הטוב ע"ש. ועיין שיחות הכ"ן ארון קנה אולי

40 בתקופה ח' שלש נוראה- ביפי
 41 תורה זו אחת משמונה התורות שאמר רבינו כ"פ שנת תקסח בחזרות מלבוש (לעמבערג) ונאמרה בליל שבת קדש עיין שיחות הר"ן סימן קנה. ועיין לק"ה ר"ה הלכה ז' אות ז' שמתורה א' עד תורה יז היו תורה אחת אצל רבינו, ולא וכינו לקבל ממנה רק פסקי פסקי וע"ש בהמשך הלכה הנ"ל מהנהגות מבאר את הקשר שבין אלו התורות. ועיין לק"ה ע"ת ז' אות יא-יד כיצד רמזו כאן השאלה שאל ר"ז את ר"י מדוע עין התרגול נסגרת מלמטה למעלה.
 42 בתורלו- ותורלו- מאד
 43 עין שפת פת. ותורה כב אות ט' שהכתמים שקבלו ישראל כשאמרו נעשה ונשמע הם באו' שמה ועיין אור החיים בדברים לג ג' (ד"ה) ודקדק לומר בשם הארי"ל שבכל שבת חזורים התורות לראש ישראל.
 44 מתורלו- מאד
 45 ראשית חכמה שער הקדושה פ"ב ופ"ג:
 46 בתורלו- חסיב

מאמר הקשו שמבקש פרנסה ולא נותנים לו

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
נאמר בסוף שנת תקסח בחזרתו
מלבוב (לעמבערג).

פתיחה

רבינו בתורה זו מבאר את התועלת הגדולה בזה שאדם ממתין לפרנסתו ולא מקבלה מיד כשמבקש. ומספר שהקשו היכן שהקשו, והוא מתרץ, ומתחיל ולא מסיים והנעלם רב על הגלוי, ואולי הצלחנו לפענח קצת וזהו ששאלו מדוע כשאדם מבקש פרנסה אינו מקבל מיד והתירוץ כי אם היה מקבל מיד היה רואה את המלך בשעה שמקטין עצמו והכתיב מלך ביופיו תחזינה עינך. ואולי הכוונה שאם הקב"ה היה נותן לאדם פרנסה מיד כשמבקש אזי היה לבו של המקבל גס בו ולא היה המלך מכובד וחשוב ויפה בעיניו, אבל ע"י שממתין עד שיצא הפרנסה לפועל מרגע שמבקש (בבחי" פותח את ידיך ומשביע) ע"י נעשה נותן הפרנסה חשוב בעיניו וגם הפרנסה יקרה יותר. וכמבואר בתורה ו' המשל מהגמ' יומא שהבא לבקש אפרסמון אומרים לו המתן והבא לבקש נפט נותנין לו מיד. והעומק בזה שכשמקבל מיד נדמה לו לנפט וכשממתין נדמה לו לאפרסמון.

שיחות השייך לתורה זו

סימנים: י, י"א, י"ב, י"ג, י"ד, ט"ו, ט"ז, י"ז, נאמר בסוף שנת תקס"ח בחזרתו מלבוב: (- חיי-מוהר"ן, סימן נ"ט).

גם התורה של "איה מקום כבודו" על פסוק "ואיה השה לעולה" (בליקו"מ ח"ב) בסימן י"ב. והתורה על מאמר: "מאי טעמא גמלי זוטרי גנובתי ותורא ארוכא גנובתא", המתחיל: "אלו המתפארין בגדולות", (בליקו"מ ח"ב) בסימן ט"ו. והתורה המתחיל: "הקשו מפני מה פשאחד מבקש פרנסה וכו' (בליקו"מ ח"ב) בסימן ט"ז, כל זה שמענו על הדרך בשעת הטיול (בחזרתו מלעמבערג, עיין בפנים), ועוד שארי תורות. וכל המאמרים הנזכרים-לעיל, ומה שנאמר על "בדיחא דעתה" (בליקו"מ ח"ב, סימן י'). וכל מה שמענו אז על הדרך, הכל מקשר ומרמז במאמרי רבותינו זכרונם לברכה באגדה הפליאה ששאל רבי יהודה לרבי זירא בעת שהיה בדיחא דעתה: "מאי טעמא תרנגולא מדלי עינא?" וכו' (המובאת שם בתורה). ושם מרמז כל זה: (שיחות הר"ן, סימן קמ"ד).

בפירוש העבדות וסיבובו על אודות הל"ט מלאכות ותולדותיהם שמוכרח לעבוד ולעשות להמושל והמולך והמבואר מעין זה ובביאור מורנ"ת ז"ל הנ"ל במעשה עשו ועבודתו לישראל שיהי' לעת הברור. ולא כן בעת התערבות יפרוק את עלו ונפשות ישראל בעצמם עובדים ועושים לצרכי גופם וממונם. תבין מרחוק בדברים הנ"ל בסי' ט"ז בליקוטי ת' על אודות הקשיא אשר הקשו מפני מה כשאדם מבקש פרנסה אין נותנין לו כ"א לכל אחד כפי מעשיו ועבודתו. אשר לכאורה יש להתפלא בסבבו ע"ז משפלות המלכות ומיעוטו מפני שבשניתו. ובהפלאת הכתוב פותח את ידיך שיטוב בתירוץ הזה. כי לכאורה אין שייך כלל לשון רבים (ידיך) להבורא יתב' שהוא ביד וכן אחדותו יתב' ודוק בכל אשר כתבתי לעיל בהכרח צמצומו יתב' לטובת ועונג הבריאה שנוכה לעתידו) גם בתכלית ההיפך שבידו וכוח השמאל. המעכב את השפע. (חכמה ותבונה סימן יג אות מ"ג)

שבכל הנ"ל תבין מרחוק גם בהמובא בסימן ט"ו מהקדם החרון אף לברור רוח אפנו והפרנסה שזוכים ע"י. וכן בסי' ט"ז אשר יתפלא וישתומם מאד כל הקורא וראה ענין חומת היצר שנודמן להאדם בהמשכת פרנסה. כי הלא אם חפץ בו הבורא יתב' להוריד אליו את השפע אשר כחומה וכו' למה זה בתכלית ההיפך יעמיד אז כנגד כח השמאל והיצר לעורר בו את החימה ולקלקלו ע"י יותר ח"ו. כי בכל הנ"ל תבין מרחוק שבכל זאת הוא בהכרח. כי אעפ"י שהשי"ת חפץ ורוצה בטובת האדם וחייו לנצח. מוכרח כביכול מחמת זה בעצמו לכפול את רצונו ולשנותו גם לתכלית ההיפך ח"ו. כי גם בזה לבד יהי' נגמר לעתיד כל עונג וחייו עדי עד כשני הפכים זה מזה, יען אשר באמת יתהפך אז גם הוא למהות הנשמה ולא יהי' בו עוד אכילתו ושתייתו וגשמיותו שנמצא בו עתה. בהעולה לנו מכל הנ"ל תבין מרחוק בפליאת הבריאה [שהעיקר הוא האדם] מהבורא ית' אשר ברא את האדם בצלמו. (שם אות מד)

הקדמה

הקשו כנראה במתיבתא של מעלה מדוע אע"פ ש"עניני כל אליך ישברו", אעפ"כ "ואתה נותן להם את אכלם בעתו", ולא מיד כשמבקשים. ותירצו כי "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון".
השאלה היא מדוע כשאדם מבקש פרנסה לא נותנים לו מיד בדרך נס או בדרך הטבע אבל מיד ולא שיצטרך לזרוע ולהמתין עד שיגדל החטה ועוד לטרוח עד שנעשה מוכן לאכילה. אלא כמו שעתידי להיות בימות המשיח כמבואר בשבת ל: עתידה הארץ שתוציא גלוסקאות וכו' ומיד כשזרוע גדל.

והתירוץ פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. דהיינו יש מהלך שלם בין הבכח עד שיוצא אל הפועל. וכמבואר בתורה סו (יתבאר בהמשך). והטעם שיוצא מכח אל הפועל בזמן ארוך כי אם המבקש יקבל מיד מבוקשו יקבל את פרנסתו מהמלך עוד לפני שהוא מספיק להתייפות והכתיב "מלך ביופיו תחזינה עיניך".

וצ"ע לכאורה התירוץ פשוט שהעולם הזה הוא עולם התיקון של עולם השבירה, וכל עבודתינו לתקן את השברי כלים ולברר את הרפ"ח ניצוצין שנתערבו בקליפות וכו'. והכל נעשה בכוונה על מנת שנטרף ונקבל שבר, ולכאורה לא שייך להקשות מדוע העולם הזה אינו עולם השבר שהכל מוכן לאכילה. ורבנו כאן בתורה מבאר שכל הברורים הם כדי שיתמשך זמן עד שיתייפה המלך. כנראה כיון שאת הברורים אפשר לעשות ברגע אחד וכל הסיבה שהם מתמשכים בזמן ארוך זה כמבואר כאן.

ואולי אפ"ל שבאמת כל הבריאה נבראה לכבודו, וכדי שיראו מלפניו כמ"ש (דברים י' יב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה, ולפ"ז אולי אפ"ל שזה עומק כל התירוץ כאן. שרק ע"י שממתין עד שמקבל מבוקשו, ע"ז נעשה ירא ה' וע"ז המלך בעיניו ביופיו, אבל אם יקבל מיד מבוקשו יש חשש שיהיה ח"ו לבו גס במלך.

וזהו קללת הנחש כמבואר במדרש שנתקלל שיהיה שמזונו מצוי תמיד, כדי שלא יזכה לראות את המלך כלל, כי ברשעתו לא יועיל כל המתן שבעולם ליפות את המלך בעיניו.

וכן בעניין הקושיא שרמז רבנו בסוף התורה בפסוק "עיני כל אליך ישברו ואת הנותן להם את אכלם בעתו" עיין תורה עו מבאר שם את הפסוק "עיני כל אליך ישברו וכו'" שהסתכלות בחי' בטחון עושה גבול וכלי לשפע, כי השפע יורד תמיד רק צריך לעשות לו כלי וגבול. ואזי מתגשם בעתו שצריך לו. והעת שצריך נראה שמבואר כאן, דהיינו הזמן שצריך המלך להכין עצמו שיהיה בבחי' מלך ביופיו. ונראה כנ"ל שאין הכוונה למלך, אלא הכוונה אל האדם שלא יאבד את היראה מלפניו ית' כי אם כל דבר שיבקש יקבל מיד עלול להתגאות ולחשוב שהמלך בידו, ונמצא ח"ו לבו גס במלך³. ואע"פ שמצינו בגמ' מ"ק טז עה"פ "צדיק מושל" מבארת הגמ' שהקב"ה אומר מי מושל ב"י צדיק. משמע שצדיק אינו צריך להמתין, אלא מוכרח לומר ששם מדבר מצדיק שכבר המתין הרבה ושיבר גאוותו בתכלית. שע"ז המלך אצלו תמיד ביופיו וא"צ להכין עצמו לזה.

בענין התירוץ הנ"ל פותח את ידך ומשביע וכו' שרמז רבנו בסוף התורה עיין תורה סו אות ב' שפותח את ידך רומז לעניין הוצאה לפועל פותח את יודיך. כי כל דבר הוא בחי' הויה המאיר באדני, תפארת המאיר במלכות המגלה אותו, ורמזו בשילוב שני השמות כך 'אהדונה'. והם שני יודין שבריש הויה רומז לבכח ובסוף אדני-רומז לבפועל, ובניהם ו' אותיות שעל ידם ההוצאה לפועל, ג' בחי' התגשמות הקשור עדין לבכח וג' בחי' התגשמות הקשור לבפועל.

נמצא י' ראשון רומז לבכח כי בתחילה בוודאי הכל בבחי' יוד מחשבה, ויוד אחרון רומז לבפועל כמבואר כאן שסוף המעשה הוא אמרי שפר שהם יוד חכמה נפלאה עד שנעשה חביב אצל המלך בבחי' לא זו מחבבה וקוראן אמי כמבואר במדרש (עיין בפנים עה"פ בעטרה שעטרה לו אמו)

ובאמת גם זה צ"ע שהרי גם אם נקבל את בקשתינו מיד היא תצא מכח אל הפועל, אלא שזה יהיה בזמן קצר. ולכאורה לפ"ז אפשר היה לתרץ שזה תלוי בדעת כמבואר בתורה סא תנינא, שהזמן תלוי בדעת, ולעתיד לבוא שתמלא הארץ דעה ממילא הזמן יתקצר. וא"כ הטעם שנמשך זמן הוא לא כדי שיספיק המלך להתייפות אלא בגלל הדעת שלנו שהיא בקטנות. אבל באמת אפ"ל גם לומר להפך שאדרבה זה הטעם שהדעת שלנו בקטנות כדי שיספיק המלך להתייפות.

וכנ"ל שתלוי באדם עצמו ואולי יתבאר עפ"י המבואר בתורה ו' עניין ה"המתן" שהוא כדי שלא יהיה לבו גס אם יקבל מיד, כי ע"י שמחכה וממתין עד שמקבל מבוקשו מכין כלי של ענוה לשפע. וכמבואר שם המשל מהגמ' יומא בעניין שהקונה נפט מקבל מיד והקונה אפרסמון אמרים לו המתן, ולפי הנ"ל הכוונה שע"י שממתין אפילו נפט נדמה לו לאפרסמון, אבל בלא המתן אזי אפילו אם יקבל אפרסמון כיון שמצוי לו בקלות נחשב ונדמה בעיניו לנפט.

וצ"ע דמצינו במדבר שבקשו לחם וקבלו מן בכל יום בפתח הבית בלא שיבקשו עוד. ונ"ל שאין לדמות אותם שהיו דור דעה כידוע ואעפ"כ באמת על כן היו כאלה שנפלו ע"ז קצת מהיראה ועל כן באמת ההנהגה שם מצד אחד היתה ניסית כי היו בבחי' עוה"ב בבחי' עובר בבטן אמו בבטן הבינה שעל כן גם הדין היה גדול, כדי שלא יאבדו את היראה. וגם המן בעצמו מי שנעשה לבו גס היה המן יורד בריחוק ממנו כמ"ש שטו ולקטו (כמבואר בזהר בשטותא) עד שמי שהיה שוטה ממש היה גם במן עושה הכנות של בישול וכו' כאילו שיש בו עניין של ברורים, כמ"ש ובשלו בפרור⁴ דהיינו בקדרה.

³ וכדמצינו במאחז"ל שת"ח המצוי אצל עם הארץ תחילה הוא בעיניו ככלי זהב ואח"כ ככלי זכוכית ואח"כ לבו גס בו ומחזיקו לכלי חרס.

⁴ במדבר פרק יא (ח) שטו העם ולקטו וטחנו ברחים או דכו במדכה ובשלו בפרור ועשו אתו עגות והיה טעמו כטעם לשד השמן:

מלך ומלכות

למלכות יש שתי משמעויות כי היא מלך שמולך ומשפיע לעם ומאידך היא ממש להפך היא בחי' נוקבא שאין לה מעצמה כלום, ואדרבה היא ממליכה את המלך. ובאמת שניהם נמצאים במלך שהוא המרכבה לספירה זו של מלכות בעולם. כי כל השפע פרנסה לעולם בא תחילה למלך וממנו נשפע לכל העולם. נמצא שהוא כלי לקבל מעולם שלמעלה ממנו ובבחי' זו היא בתכלית הענווה והשפלות. ומאידך הוא מלך המשפיע לעולם שתחתיו ובבחי' זו הוא תכלית הכבוד. אלא שבבחי' זו צריך מאד להזהר שרק בחיצוניות מתנהג בתוקף הכבוד אבל בפנימיות נשאר בתכלית הענווה. כי כנ"ל הוא מרכבה לספירת המלכות של הקב"ה ולכן הפוגם בכבודו אין כבודו מחול כי הוא פגם מלכות שמים, אבל בפנימיותו צריך לזכור שהוא אדם קרוץ מחומר ועלול לטעות ועי"ז יזהר שלא להחריב את העולם ולהמית בני אדם יותר מההכרח לכבוד שמים.

והביאור עפ"י הכלל הידוע שמלכות עולם עליון היא כתר עולם התחתון ממנו. ומלך הוא כתר העם, על כן העם שם כתר על ראשו, דהיינו מעל ראשו כי הכתר רומז מלכות העולם העליון יותר והוא כבר מעל הקומה של עולם התחתון. כי תפקיד המלך להנהיג את העם וזה רק ע"י שהוא למעלה ממנו, בבחי' רב ותלמיד, שהתלמיד מקבל מבחי' הרגלין של השגת הרב.

ועל כן השפע היורד מעולם לעולם עד שמגיע לעולם העשיה בכל עולם יורד עד המלכות של אותו עולם ומשם עובר לעולם התחתון נמצא שתמיד המלך מקבל תחילה, את השפע, ומחלק אותו לעם.

בוזר תרומה קנג. מבאר שהמלך הוא בחי' לב שהמח למעלה ממנו והכבוד למטה ממנו ואעפ"כ השפע פרנסה מקבל המלך ולא חכמי הדור, כי הוא המולך והמשפיע לעם, ומשמע שגם המלך לא מקבל דרך החכמים אלא מיד מקבל המלך ראשון. ונ"ל שאפשר לומר בשתי הדרכים.

ולפי מה שבארנו בתחילה אפ"ל לבאר כוונת רבינו במשל קצת גס שכיון שהמלך מקבל מלמעלה ואזי עושה עצמו שפל וענו בחי' כלי ריקן, ורק אחרי שמקבל השפע מתייפה והופך פניו אל העם כדרך מלך מכובד ומשפיע, ואם יצטרך להשפיע לעם מיד כשמקבל את השפע לא יספיק להפוך מדתו ממקבל למשפיע ואזי יתראה לעם כעניו ושפל ולא כמלך מכובד ביופיו.

אבל באמת אינו אלא משל גס כי באמת המלך יכול לעשות זאת בזמן קצר מאד. וכנ"ל בשאר תירוצים. אבל עיקר הטעם כנ"ל כדי שיראו מלפניו.

ומוכרח לומר כן שעומק התירוץ הוא כדי שתהיה יראה כי קשה הרי אדרבה העולם נברא תחילה בלא שיצרכו להמתין אלא כמו שיהיה לעתיד שביום אחד יולדים וביום אחד זורעים וקוצרים כמבואר במדרשים, ורק בגלל החטא נתקללו שיתמשך זמן ובזעת אפיק תאכל לחם ובעצער תלדי בנים. אלא שזה בעצמו גם גרם החטא שיפלו מהיראה ולא יזכו לה אלא ע"י המתנה גדולה, וזהו שסדר זרעים נקרא אמונה (שבת לא.) כדי שדייקא ע"י שצריך לטמון באדמה את הזרע שעמל להשיגו, ולהמתין עד שיגדל, עי"ז מתחזק באמונה ויראה. ואזי המלך ביופיו בעיניו.

עד כאן ההקדמה

*

תורה טז [י]

הקשו במקום שהקשו¹ אולי במתיבתא דלעילא² מפני מה כשאדם מבקש פרנסה אין נותנין לו תיכף מן השמים כ"א ע"י סיבות לכ"א לפי סיבתו³. שזה צריך לזרוע תבואה ולחרוש

¹ מלבים – שטו העם, הוא כמו שפי' חו"ל בזהר ובמדרש מלשון שטות, ע"י מה ששטו העם מדרך ה' ולא היו מוכנים לקבל צורתו הרוחנית כי היו רשעים. עי"כ נשתנה אצלם לגריעותא בשלשה דברים, [א] ולקטו שהוצרכו ללקטו הפך הצדיקים שירדו אל פתח בתיהם, [ב] וטחנו ברחים או דכו במדוכה ובשלו בפרור שמצד שנתגשם אצלם הוצרכו לתקנו ע"י הטחינה והבשול והדיכה עד שיהיה ראוי לאכילה, [ג] והיה טעמו המיוחד כטעם לשד השמן שלא התהפך אצלם לטעמים חלוקים ולא הרגישו בו רק טעם לשד השמן לבד:

חזקוני – ובשלו בפרור – אלו הרשעים שהיו מבשלים אותו וזהו שנאמר וימצאו אותו מקושש עצים למה היה לו לקושש אלא מפני שהיה רשע היה רוצה לבשל את המן.

² תורה זו אחת משמונה התורות שאמר רבינו בסוף שנת תקסח בחזרתו מלבוש (לעמבערג)

³ כך הוסיף בקיצור ל"מ השלם, וכן הוא לשון רבינו בסוף תורה כא.

⁴ צ"ע לכאורה היא קושיא שמקשה כל אחד. מאידך א"כ מדוע לא כתב מקשים בלשון הווה. כי הקשו משמע שהקשו פעם אחת בעבר ורבנו שמע היכן ששמע ותירץ או ששמע התירוץ. ובעין זה עיין סוף תורה כא הקשו כי יש מקיפים אצל השכל וכו' כיצד מכניסים אותם לפני עי"ש.

ולקצור וכו' (יז) וזה צריך לנסוע כגון ליריד למכור ולקנות סחורה ולמצוא צורך פרנסתו שם/ט
וכיוצא בזה שכל אחד צריך להמתין לפרנסה והשינוי רק בדרך ההשתדלות, שאחד עובד בשדה ואחד נוסע
 ומוכר בשוק וכו' **ב ולמה לא נותנין לו תיכף בשעה שמבקש פרנסתו מזומן** וכמו שיהיה לעתיד
 בימות המשיח (שבת ל: ותוס' שם) שהארץ תגדל גלוסקאות/י' ובגדים ופירות חדשים בכל יום, ואשה תלד בכל
 יום, ולא יצטרכו להמתין על שום דבר/כ"י.
 שאז לא יכנף עוד מוריק/כ"י וטרם יקראו ואני אענה/כ"י.

והתירוק, דע, שכל הפרנסה של ישראל צריכין לקבל ע"י המלך (יד/טו) בפשטות כי המלך
מדרגתו מעל העם והפרנסה משתלשלת ברוחניות ממזל עליון/טו מעולם לעולם עד שמגיע לעוה"ז ומתגשם.

¹ צ"ע מה הקושיא האם המקשה רוצה שתייהיה הנהגה ניסית והרי הנהגה ממעשה ניסים מנכים לו מזכויותיו. כמבואר בגמ' תענית כד.
 עפרש"י שם. ועוד האם המקשה שואל מדוע עוה"ז אינו בימות המשיח שהארץ תגדל גלוסקאות ביום אחד עיין שבת ל: שכך יהיה
 לעתיד בימות המשיח הנהגה הטבעית.

² צ"ע הרי זה העונש על חטא אדם הראשון שנאמר לו בזעת אפיק תאכל לחם.

³ צ"ע עיין לקמן תורה מ' בחלק ראשון ובתורה טב תנינא שהנוסע לפרנסתו זה פגם אמונה. ואילו כאן זה הכרח כדי שיתקיים מלך ביופיו
 תחזינה עיניך. וכנראה באמת מי שאמונתו שלימה א"צ לזה אלא יכול לקבל מזונו מיד, עכ"פ בדרך הטבע. וצ"ע

⁴ **שבת דף ל: דיתיב רבן גמליאל וקא דריש עתידה אשה (כימות המשיח) שתלד בכל יום שנאמר "הרה ויולדת יחידיו" ליגלג עליו אותו תלמיד**
אמר אין כל חדש תחת השמש, אמר לו בא ואראך דוגמתן בעולם הזה נפק אחוי ליה תרנגולת. ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש עתידים
אילנות שמוציאין פירות בכל יום שנאמר ונשא ענף ועשה פרי מה ענף בכל יום אף פרי בכל יום ליגלג עליו אותו תלמיד אמר והכתיב אין
כל חדש תחת השמש אמר לו בא ואראך דוגמתם בעולם הזה נפק אחוי ליה צלף ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש עתידה ארץ ישראל
שתוציא גלוסקאות (לחמים קטנים עגולים) וכלי מילת (נגלי למך נקי) שנאמר יהי פסת בר בארץ ליגלג עליו אותו תלמיד ואמר אין כל חדש
תחת השמש אמר ליה בא ואראך דוגמתן בעולם הזה נפק אחוי ליה כמיהין ופטריות ואכלי מילת נברא בר קורא:

⁵ **וצ"ע דור המדבר נראה שהיה הנהגה אחרת אע"פ שגם שם ירד לחם מן השמים בכל יום אבל היתה הנהגה ניסית מיוחדת לאותו**
הדור. אולי כיון שהיו דור דעה לא היה חשש כל כך שיהיה גס לבם במלך אם יקבלו מיד.

⁶ **ישעיה פרק ל (יט) כי עם בציון ישב בירושלם כבו לא תבכה חנון ויחנה לקול יעקב פשמעתו ענה: (כ) ונתן לכם אדני לחם צר ומים לחץ**
ולא יכנף עוד מוריק והיו עיניך ראות את מוריק:

מצודות דוד (יט) כי עם בציון – עוד ימים באים אשר העם הנשאר בציון והעם אשר ישב בירושלים לא יצטרכו לשאול בקשה מה בבכיה
כי יחון אותם לשמוע קול זעקתם ואם תהיה בזולת הבכי. בשמעתו – מיד כשישמע את קול יענה לך: (כ) ונתן וכו' – רצה לומר המקום
יתן בלבבכם להסתפק בלחם צר ומים לחץ כאלו דחוק לכם הלחם והמים ולא תהיו שטופים אחר התענוגים כמו עתה. ולא יכנף עוד
מוריק – הקב"ה המלמדך להועיל לא יסתיר פנים ממך ואחו במשל כאדם המכסה פניו בכנף בגדו שלא יראוהו. והיו עיניך – כשלא
יסתיר פניו אם כן יהיו עיניך רואות אותו ר"ל תוכל לשאול כל צרכיך כי ימלא משאלותיך:

⁷ **עיין ישעיהו פרק סה (כא) ובנו בתים וישבו ונטעו קרמים ואכלו פריהם: (כב) לא יכנו ואחר ישוב לא יטעו ואחר יאכל פי כימי העץ ימי**
עמי ומעשה ידיהם יבלו בחייהם: (כג) לא ייגעו לריק ולא ילדו לבהלה פי ירע ברוכי ידוד הקמה וצאצאיהם אתם: (כד) והיה טרם יקראו ואני
אענה עוד הם מדברים ואני אשמע: (כה) זאב וטלה ירעו באחד ואריה בפקר יאכל תבן ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישתיתו בכל הר
קדשי אמר ידוד:

⁸ * עיין זוהר תרומה דף קנג. [גם עיין זוהר וירא דף קו. שהפרנסה ע"י ספירת המלכות ועיין לעיל תורה ו' תנינא אות י' ולקמן תורה סג תנינא ותורה ה' תנינא אות י' את
 הפרנסה מקבל המלך תחילה]

⁹ **עיין זוהר תרומה קנג. מבאר שם שבעולם הזה הסדר הוא כבוד לב מח כי אכילת האדם נוטל הכבוד תחילה מהקביה ומהפך לדם**
ושולח ללב והמובחר שולח הלב למוח. אבל למעלה סדר ההשפעה הפוך מח לב כבוד דהיינו מחכמה בינה לתפארת שהיא זעיר שהוא
הלב וממנו לכבוד שהוא המלכות. אבל המלכות המחלקת טרף לביתה דהיינו לעולמות שתחתיה שהם עולמות בריאה יצירה עשייה
מחלקת תחילה ללב שהוא המלך של כל ישראל בארץ ישראל ושלחן המלך מקבל תחילה לכן זכאי מי שנחשב מאכלי שלחן המלך
ע"ש.

זוהר תרומה קנג. – ומשמך זכיו ואמר ולבתר פד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא ואח"כ כשרוצה המלכות לחלק מזון לזה העולם התחתון, או ברישא
יהיב ללבא דאיהו מלכא די בארעא בתחילה נותן את השפע ללב שהוא המלך שהוא הלב של כל ישראל בארץ ישראל, ופתורא דמלכא אתער
בקדמיתא מפל שאר בני עלמא ושלחן המלך נתעורר תחילה לקבל את השפע קודם כל שאר בני העולם, כי שלחן המלך הוא המקום של קבלת השפע כעין
השלחן בבית המקדש שהיה עליו לחם הפנים, לכן ופאה איהו מאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלכא אשרי מי שהוא נחשב ונמנה להיות סמוך על שלחנו של
המלך, כלומר שמקבל פרס מבית המלך, ור"ל כי המלך ושריו הם מרכבה למלכות שמים והיושב לפניו הוא כיושב את פני האדון ה' צבאות, ובהיותו אוכל
משלחן המלך ידע ויבין שזוהי ברכה רבה עד מאד מאת פני המלך ה' צבאות, הרי ודאי הוא חסד גדול למי שזוכה לזה, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא
טיבו דלעילא כי הוא ניכר במיוחד להטיב לו מחדש עליון, והיינו שמקבל אותו השפע מה שהמלך מקבל, ודא איהו טיבו וקשוט דעבד דוד לבני ברזלי
וזהו החסד ואמת שעשה דוד לבני ברזלי דכתיב והיו באכלי שלחנה.

ואי תימא דבשלחנא דמלכא אכיל בר נש אחרא בר מניה ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר עמו חוץ ממנו, לא אין הדבר כך, אלא מלכא
אכיל ברישא ובתר פל עמא אלא הדרך הוא שהמלך אוכל תחילה ואח"כ כל העם, ואיננו דאכלי עם מלכא אבל אלו שאוכלים עם המלך, היינו שאוכלים
ממה שקבלו משלחנו של המלך בשעתא דאיהו אכיל בשעה שהוא אוכל, והם איננו דחביבין עליה מקלהו אלו החביבים עליו מכל שאר העם, ואיננו
אתמננו משלחנא דמלכא ואלו נמנים ונחשבים מהסמוכים על שלחנו של המלך.

ובכל עולם יורד למלכות של אותו עולם שהיא כתר של עולם שתחתיה שהוא המלך של עולם התחתון שהוא המשפיע בעולמו למטה, בעולם שמולך עליו, עד המלכות של אותו עולם, ומשם לכתר העולם התחתון יותר כנ"ל עד עולם העשייה שלנו שבו יש מרכבה למלכות דהיינו מלך גשמי שמוכתר בכתר, הרומז למלכות העולם העליון, שממנו המלך מקבל, על מנת להשפיע לעמו¹⁷ ועדיין הכל ברוחניות, ורק אצל העם השפע מתגשם במשך זמן שצריך ע"י כל הברורים שעושים בזריעה וקצירה וכו'. ועיין זוהר תרומה קגג. מבואר שהמלכות המקבלת את השפע מלמעלה, כשהיא פונה לחלק את השפע לעולם שתחתיה מחלקת תחילה למלך שהוא בחי' לב, ונ"ל דהיינו הך כנ"ל ומה שנקט ללב לומר שאע"פ שסדר ההשפעה למעלה הוא מח לב כבוד (דהיינו כסדר הפרצופים אבא ואמא זעיר ומלכות) אבל למטה בעולם העשייה הוא תחילה ללב דהיינו למלך ולא לחכמי התורה שהם המוח¹⁸, כ"ש כמו שכתוב במלך בספר (דניאל ד')¹⁹ בפתרון שפתר דניאל

זוהר תרומה קגד. – פתח עוד רבי יעקב ואמר לפקש מס"כ ועשיית שלחן ע"י שטיס וגו', שלחן דא איהו לתתא שלחן זה שצמסכן הוא למטה, לשואה עליה לחם דאפיין כדי לשים עליו את לחם הפנים, ר"ל השלחן הוא סוד המלכות שהיא למטה בסוף האלילות, וגם נקראת לחם הפנים לפי שיש לה פנים הרבה להאיר למטה, ושאל מאן עדיף דא מן דא איזו בחינה שצמסכות חשובה יותר זו מוז לחם או שלחן בחי' הלחם או בחי' השלחן, אי תימא דכלא (דף קגד): איהו חד חס תאמר שטיסס חס שוים, אי אפשר לומר כן שאם כן למה יהיו לענין אחד שני כנויים, אלח ודלוי האחד מורה מה שאין השני מורה, ואם כן אם נאמר שחכ' לחם שבה חשובה יותר, וראיה לדבר כי הא שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם שהרי השלחן מסודר ומוכן להגיש עליו את הלחם, ותו שלחן לתתא ולחם עליה ועוד שהרי השלחן הוא למטה והלחם מונח עליו למעלה, הרי נראה שהשלחן הוא טפל אל הלחם.

אבל צלמת לאו חכ' אין הדבר כך וטעות הוא ביד החושב כו, אלא שלחן איהו עקרא בסדורא דיליה לקבלא ברבאן דלעילא ומזונא לעלמא אלח השלחן הוא העיקר צדו כד לפון שהוא המקום לקבל הברכות של מעלה ולהמשיך שפע המזון לעולם, כי השלחן הוא כלי הראוי לקבל את הברכות, ומרוא דהאי שלחן נפיק מזונא לעלמא כמה דאתיהיב ביה מלעילא ומסודר שלחן זה שהוא בחי' המלכות יואל מזון לעולם כמו שניתן בו מלמעלה, כלומר תיכף שניתנה בו הברכה מלמעלה, מיד יואל שפע המזון לעולם ואינו מתעכב שם עד הלקח הלחם מהשלחן בשבת, אם כן אין המשכות הברכות תלויות בלחם כלל, ואם תאמר אם כן למה ריך להיות הלחם על השלחן, ואמר כי וההוא לחם איהו אבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן הלחם הוא שעל השלחן הוא רק פני ומזון שיואל מזה השלחן, והיינו לאחזאה דהא משלחן דא נפיק פריין ואפיין ומזונא לעלמא להראות לעיני הכל כי מזה השלחן יואלס פירות ומזון שסע שפע גשמי ורוחני הנשפעים לעולם, ולפיכך השלחן הוא העיקר והלחם טפל אליו.

זוהר וירא דף קו. – תא תזי כל וראה חיד הקב"ה זן ומפננס את כל הגבראים, אם כן אין לך לומר חיד אעסוק בצורה ובציתי אין לחם ושמלה, דכתיב פי הוא לקצות הארץ יביט הנה הארץ היא השכינה הקדושה, וקראתיה הם כל הגבראים המשלשלים ממנה למטה, והקב"ה שהוא ז"ל מביט ומשגיח למינה לון מזונא ולספקא לון מפל מה דאצטרךכו לתת להם מזון ולספק אותם בכל מה שצריכים ע"י המלכות, בגין דאיהו אשגח בה תדיר לפי שהקב"ה משגיח בהשכינה תמיד, דכתיב תמיד עיני ה' אלהיך בה הקב"ה משגיח תמיד בארץ ישראל שהיא סוד השכינה ומשפיע בה שפע היורד ומשתלשל מרשיית השנה ועד אחרית שנה מהחכמה שהיא ראשית הספיכות עד המלכות שהיא אחרית הספיכות (כנודע שמלת שנה גי' ספיכה), ומפננס בגין דארץ דא מה פתיב בה לפי שעל השכינה כתיב, ממרחק תביא לחמה פי' השכינה מביאה ומקבלת את לחמה ושפעה מספיכת החכמה שהיא למעלה רחוק ממנה הרבה, ולבתר איהי יבת מזונא וטרפא לכל אגון חיוון ברא ואח"כ היא נותנת מזון וטרף לכל אותם החיות שהם מחוץ לאלילות, והיינו כל הכחות החיטוניים והפנימיים של כל עולמות זי"ע, דכתיב ותקם בעוד לילה פי' שהשכינה יורדת בכל הלילה לעולם הבחינה, ותתן טרף לביתה פי' שנותנת שפע מזון לפנימיות זי"ע, וחק לבערותיה וכן היא נותנת שפע מזון לחיטוניות זי"ע, ועל דא ועל זה נאמר פי' הוא לקצות הארץ יביט פי' כי הקב"ה יסגיח על כל כללות מלאכי זי"ע, תחת פל השמים יראה וגם הוא יראה להשגיח על כל פרטי התחתונים, דהיינו לכלהו בני עלמא למינה לון מזונא וספקא לכל מה דאצטרך כל חד וחד לתת לכל בני העולם מזונא וספקא לכל אחד ואחד כפי הצורך לו, דכתיב פותח את ידך פותח את ידך, ומשביע לכל חי רצון ואתה משביע לכל חי פננסתו כפי רצונו של כל אחד ואחד. (רמ"ק וכו"פ ומפרסיס)

¹⁷ כחז"ל בני חיי ומזוני במזל תליא, דהיינו שנוול ברוחניות ממזל עליון שביג מדות של רחמים נוצר ונקח שהם מזל עליון ומזל תחתון שמהם נוול הבנים חיים ומזון. וכמבואר בתורה כג שהמזון בשרשו הוא אור צח דהיינו מאורות שקודמים לספירות. כמבואר בתורה כד אורות הצחצחות.

¹⁸ ובתורה ז' תנינא אות י' כתב שמקבלים מהמלכות. ולבאורה צ"ע כי שם מבאר שעל כן צריך ממשלה על אשתו שזה בחי' מלך ואילו כאן מבאר שצריך לזה ענווה שזה בחי' מלכות.

ועי"ש שרש הפרנסה בידים שבים החכמה ומשם מקבלת המלכות והביאור עי"ש – ים הוא בינה עילאה שבה מאיר מימי החכמה ובידים רומז הצדיק ומרחיב את קו החכמה ונעשה רוחב הבינה שהיא כתר דו"א בחי' בני חיי ומזוני במזל תליא מילתא דהיינו בבינה שהיא הכתר דו"א. וזעיר אנפין הוא המלך משפיע למלכות בבחי' יחוד קב"ה ושכינתיה, ובבחי' צדיק וכנסת ישראל. איש ואשה. לכן הרוצה פרנסה צריך להיות לו ממשלה על אשתו כדי להיות בחי' מרכבה ליסוד שדרכו מתחברים העולמות. ונ"ל שאע"פ השפע בפועל שיוורד מבח הצדיק אורו. ובמבואר במקום אחר החילוק בין שפע הבא ע"י תפלה לשפע הבא בלא תפילה.

¹⁹ נ"ל אע"פ שאמרו חז"ל מאן מלכי רבנן, אבל הפרנסה היא תמיד למלך תחילה המולך בנגלה ואפילו גוי כפי שיתבאר בסמוך בפסוק אנת הוא מלכא וכו'.

צ"ע ממה דאיתא בהשלי"ה הקדוש על מאמר חז"ל כל העולם ניוון בשביל חנינא בני וכו' ששביל הכוונה לצינור שדרכו נשפע השפע לעולם, ולפי"ז לבאורה השפע יורד לעולם דרך הצדיק ולא המלך. ובאמת כך מסתבר שהצדיק יסוד עולם שתכונתו כח ההתקשרות בין עולם לעולם ובהכרח שיש איזה צינור שהוא מרכבה ליסוד שדרכו מתחברים העולמות. ונ"ל שאע"פ השפע בפועל שיוורד מבח הצדיק יורד למלך תחילה. ואפילו מלך גוי, אלא שהוא שפע של בהמה ואילו כשהמלך הוא צדיק בבחי' לפני כבוד ענווה אזי הוא שפע של אדם. ובמבואר במקום אחר החילוק בין שפע הבא ע"י תפלה לשפע הבא בלא תפילה.

²⁰ דניאל פרק ד (יז) אילנא די חזית די רבה ותקף ורומה ומטא לשמיא וחזותה לכל ארעא: (יח) ועפיה שפיר ואנבה שגיא ומזון לכלא בה תחתיה תדור חיות ברא ובענפיה יסקנן צפרי שמיא: (יט) אנתה ואנתה הוא מלכא די רבית ורביתו ותקפת ורביתך רבת ומטת לשמיא ושלטנך לסוף ארעא:

את חלומו של המלך נבוכדנצר, אמר לו **אילנא די חזית די רבה ותקף וכו' ומזון לכולא בי' אנת הוא מלכא** האילן שראית גדול וחזק וכו' שהמזון של כולם ממנו זה אתה המלך, כנ"ל שהשפע לכל ארץ נשפע לה דרך המלך שלה/כ. ואע"פ שהוא גוי וגם רשע, כיון שהוא המלך ספירת המלכות המחלקת טרף לביתה מתלבשת בו.

אחרי שביאר שהמלך מקבל את השפע פרנסה תחילה, מבאר כיצד נעשית ההשפעה באופן המתוקן, שהוא הסיבה שלא מקבלים את הפרנסה מיד.

ועיקר המלכות הוא ע"י ענוה כדמצינו בדוד המלך שדייקא ע"י שמצד עצמו הרגיש השפל ביותר/כא, זכה לתקן את מדת המלכות בתכלית עד שנעשה רגל רביעית עם האבות במרכבה העליונה (זוהר ח"ב קז.), ודייקא כשסבל ומחל על כבודו כששמעי בן גרא קלל אותו קללה נמרצת/כב ואיתא בזוהר שם קז: שמה שעשה לו שמעי בן גרא היה קשה יותר מכל הצרות שעברו עליו עד אותו היום, **בבחי' ולפני כבוד ענוה (משלי טו)כג** נ"ל כוונת רבנו כאן שכבוד היא הממשלה על העם והענוה היא כלפי שמיא, שכיון שהמלך עומד בין המשפיע ובין העם המקבל את השפע, לכן כשהוא מקבל מלמעלה הוא מתנהג בענוה ושפלות כלפי שמיא בחי' מלכות דלית לה מגרמה כלום, וכשמקבל מלמעלה אזי פונה לעם ומשפיע להם ואז הוא מלך המולך בכבוד ועז, ואז כלפי חוץ נדמה שהוא דייקא בלא ענוה, דהיינו **שעיקר כבוד וגדולת המלכות של המלך על העם הוא ע"י ענוה דייקא כלפי שמיא. כי כן דרך המלכות בכל פעם, שצריך שיקדים ענוה לכבודו לגדולתו** כנ"ל שלפני שפונה למלוך על העם בכבוד מלכות, הוא עומד בשפלות וענוה כלפי

פירוש – העץ אשר ראית אשר גדל וחזק וגבהו יגיע לשמים וחזותו לכל הארץ. ונפו יפה ופריו רב ומזון לכל בו תחתיו תשב חית השדה ובענפיו ושכנו צפרי אתה הוא המלך אשר גדלת וחזקת וגדולתך גדלה והגיעה לשמים ושלטונך לקצה הארץ.

^כ עיין תורה ה' תנינא אות י' – כי יש שבעה אקלימים, ועל כל אקלים יש מלאך ממנה, בחינת (זכריה ד): "שבעה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ", ועל כן בכל אקלים גדלים פרות אחרים, כפי הממנה, ועל כן הם נחלקים לשבעה אקלימים כנגד בחינת שבעה רועים, שהם בחינת תפלין, שמשם נעשין בחינת המלאכים כנ"ל והשפע כשיורדת, מקבל אותה תחלה המלאך הממנה שם, ואחר כך יורדת דרך השדים השוכנים באויר, שהם מקבלים את השפע בדרך מעבר לבד, ואין יונקים ממנה רק כדי חיותם לבד, ואחר כך יורדת השפע למטה, לאותו המקום והשדה שהשפע הולכת לשם, ואחר כך מקבל המלך את השפע (עיין זוהר תרומה קנג.) בבחינת (דניאל ד): "אנת הוא מלכא" וכו', שנאמר שם על האילן "דמזון לכלא בה" וכו'. וזה בחינת (קהלת ה): "מלך לשדה נעבד", שהמלך מקבל השפע מן השדה, דהינו כשהשפע באה למטה, אז מקבל אותה המלך. וכל אלו מקבלין מבחינת שדי, ועל כן כלם נקראים על שם שדי, כי שד – על שם שד"י, וכן שדה – על שם שדי, וכן העובד השדה נקרא על שם שדי, כמו שכתוב (ישעיה כ"ח): "יפתח וישדר אדמתו".

ועיין תורה סג תנינא – ודע, שהמלך יש לו כל הנגון שלו בשלמות, אבל השרים אין להם רק איזה חלק בנגון, כל אחד לפי מקומו. ועל כן אמר דניאל לנבוכדנצר (דניאל ד): "אנת הוא אילנא וכו' ומזון לכלא בה". כי נבוכדנצר שהיה מלך ויש לו כל הנגון, על ידו נמשך כל המזון, כי המזון נמשך על ידי הנגון כנ"ל. ועל כן יעקב אבינו, אף שלא היה יודע אז שהוא יוסף, רק כפי מה שספרו לו השבטים הנהגותיו של יוסף, שלח לו נגון השיך לשר כמותו, כפי מה ששמע מבניו דרכיו והנהגותיו, כי יעקב רצה לפעול אצלו על ידי הנגון מה שהיה צריך, על כן שלח לו אותו הנגון של ארץ ישראל. וזהו שאמר לבניו: "קחו מזמרת הארץ בכליכם", הינו שיקחו בחינת הנגון הנ"ל, שהוא בחינת 'זמרת הארץ' כנ"ל, בכלים שלהם. 'והורידו לאיש מנחה, מעט צרי ומעט דבש, נכאת ולט, בטנים ושקדים' – הם בחינת משקולות ומדות הנגון, כי הנגון נעשה מגדולי הארץ כנ"ל:

^{כא} **שמתחילת לידתו** הוכן לשפלות עצומה במה שהיה מזרע רות המואביה שאביו ישי חזר ונסתפק אם ראוי לבוא בקהל ופרש מאשתו ודוד נולד ע"י מרמה שעשו שפחתו ואשתו, ועל כן כל חייו החזיקוהו לממור והרחיקוהו למדבר עד שבא שמואל והמליך אותו למלך.

ושמעתי מהריצ"ח דברי צחות בזה מה שאמר דוד המלך בתהלים טעיתי כשה אובד, שרמו לשה דאבידה בגמ' ב"ק כגד לרבי יהודה לא נמצא לו צריכותא כלל, דהיינו שלא היה צריך לכתוב אותו בתורה בענין אבידה, הכי נמי אמר דוד גם אני אין לי צריכותא בעולם.

קצת צ"ע שנראה כוונת רבנו לדוד המלך ממה שמדובר כאן על תיקון המלכות וממה שמביא לדוגמא את שאול המלך שגם במלכות וממילא מובן שכנגדו עמד דוד אחריו שכן הצליח לתקן את המלכות (ואולי אפילו דייקא עי"ז כמבואר במ"א שאור הראשון בדרך כלל נשבר ומהשברים נעשה כלים לאור השני, ובעין שמצינו בתלמידי ר"ע הראשונים והשניים) ואם באמת מדבר מדוד המלך לכאורה היה צריך לנקוט שפלות ולא ענוה, לפי החילוק שמחלק התפארת ישראל על אבות במשנה מאד מאד הוי שפל רוח, שעניו יודע ערך עצמו ושפל אינו יודע, ובכמה מקומות ביארנו שזה החילוק בין דוד המלך שמתחילתו היה מבוזה וביחוס פגום, למשה רבנו שגדל בבית המלך וידע יחוסו הגדול. ועוד לפי מה שביארנו שלבד מהמלך יש צדיק יסוד עולם שהוא הצינור לשפע דהיינו מרכבה ליסוד, ואילו המלך מרכבה למלכות, ולכאורה החילוק ביניהן שענוה ביסוד ושפלות במלכות. וכנל שיותר שייך לומר כאן שפלות מענוה. מאידך קצת צ"ע בזה מה שדקדקו חז"ל שמשא אמר "ונחננו מה" ודוד אמר "ואנכי תולעת", נמצא שמשא רבנו זכה ליותר ביטול. ואולי דייקא כיון שאינו מופרך לגמרי צריך יותר ביטול. ועל כן נ"ל שבאמת רבנו לא כל כך מדקדק בחילוק הזה של התפארת ישראל בין ענו לשפל ולפעמים מחליף ביניהם.

^{כב} **מדרש תהלים** – מזמור ג – (שמואל-ב טז, יג) וילך דוד ואנשיו בדרך. וכי באויר היה להם לילך, אלא הלכו בדרך ענוה. (שם) ושמעי הולך בצלע ההר. מוכיר לו מעשה הצלע. והוא שדוד אומר, (תהלים לח, יח) כי אני לצלע נכון. והוא שאמר דוד לשלמה בנו, (מלכים-א ב, ח) והוא קללני קללה נמרצת. נוטריקון "נואף" מואבי "רשע" צורר "תועבה". ואמר לו, (שמואל-ב טז, ח) והנך ברעתך. מהו והנך, אמר רבי אבא בר כהנא, אוסקופי של בת שבע מהלך לפני דוד.

^{כג} **משלי פרק טו (לג)** יראת י' דוד מוסר חקמה ולפניי קבוד ענוה:

רש"י (לג) ולפני כבוד ענוה – הענוה גורמת שהכבוד בא:

ממנין פרנס מנהיג על הצבור אא"כ קופה של שרצים (כ"ט) **תלוי מאחוריו** דהיינו איזה חסרון שיש בו **שאם תזוח תגביה דעתו עליו** ויפול לגאוה שהוא נסיון קשה, ובמיוחד אצל המלך שמתפקידו להיות מושל ומכניע את העם ללכת בדרך מצוות התורה וחוקי המלוכה, שאם מתנהג בשררה יותר מדאי **אומרים לו** (ל') **כלך מאחריך** דהיינו הבט אל חסרונו ותתנהג בענוה בלבך. **כי עיקר המלכות ע"י ענוה כנ"ל** ושאל המלך אע"פ שהיה לו ענוה מטבעו כמ"ש/ל"א שקודם שמלך היה "נחבא אל הכלים", שלא רצה למלוך, אבל היתה ענוה פסולה^{כ"ב} דהיינו שהיתה מצד טבעו הצנוע ולא בגלל כבוד שמים, כדמוכח ממה שמחל על כבודו כשבזוהו בתחילת מלכותו^{כ"ג}, וטעה בזה כי מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. ואמנם כיון שלא היה לו קופת שרצים מאחוריו אזי אחרי שמלך לא עמד בניסיון ומתוקף תפקידו למשול בעם ולשמור על כבוד המלכות, נפל לרדוף את דוד ולהרוג עיר שלימה של כהנים את נוב עיר הכהנים וכו' שהתלבש במצוות כבוד המלכות.

וכל מה שיש להמלך ענוה ביותר מתפשט מלכותו ביותר כנ"ל (ל"ד) וכנ"ל במהרש"א (יומא כב) הטעם שמלך לא יכול למחול על כבודו כי כבודו הוא כבוד שמים, אבל זה רק עד כמה שבאמת בעצמו יש לו כבוד שמים, שממעט בכבוד עצמו וכל כוונתו רק לכבוד שמים.

עתה יבאר שאחרי שנקבע שהפרנסה צריך שתתעכב אזי נקבע שהיא תבוא בדרך של ברורים כי הברורים גורמים לשמחה בבחי' קטורת ישמח לב. כפי שיתבאר שכשהאמרי שפר באים למלך נעשה חתונה ושמחה ונעשה לו כתר מלוכה ואזי הוא ביופיו.

שמצד אב שהוא מפורסם במשפחה הוא גנאי למלכות גם לדין של ד"נ דבעי אב מישראל ופסול ברק אמו מישראל ולזה נמי אפשר דנקט נמי קופה של שרצים שהשרצים אינן מגולין כ"כ בה כמו מצד משפחת אם והיינו נמי שא"ל חזור לאחורין בפסול שאינו נגלה כ"כ ודוק: מפני שמחל על כבודו שנאמר ובני וגו'. ואמרי' פ"ק דקדושין דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול ושם מפורש דאסור למחול כבודו לפי שהוא כבוד המקום:

בניהו בן יהודע על יומא דף כב: – שם מפני מה נעשו שאל מפני שמחל על כבודו. וקשה הלא גם דוד המלך ע"ה מחל על כבודו שלא הרג את שמעי שקללו קללה נמרצת. ונראה לי שאני שמעי אדם גדול בתורה וגדול בסנהדרין, ולכן בעבור כבוד תורתו ראוי שימחול לו מה שאין כן אותם בני בליעל שהיו הדיוטות אין ראוי שימחול להם. ובוה יובן בס"ד הפסוק (תהלים כ"ה י"א) שאמר דוד המלך ע"ה וסלחת לעוני כי רב הוא פירוש לעוני שמחלתי לשמעי ולא עשיתי בו משפט כתוב יען כי רב הוא וגדול בתורה ולכן יש לי טעם מספיק על אשר מחלתי לו:

^{כ"ה} **מלכות שאל** לא נמשכה כיון שלא היה בו דופי – ובאמת גם שלמה לא נמשכה מלכותו אבל של שאל היתה קצרה יותר. מאידך היו מלכים רשעים שלא הועילה להם הקופת שרצים כי בוודאי זה מועיל רק למלך ירא שמים. וצ"ע א"כ שצריך שיהיה בו דופי מדוע מלך בן מלך אפילו לא צריך משיחה ומולך תחת אביו הרי אין בו דופי.

^{כ"ט} **ע"ש מהרש"א** שכתב שיהיה פגם מכוסה אבל מגולה הוא גנאי למלכות. וצ"ע הרי יחוס הוא גלוי. גם צ"ע אם הוא מכוסה מי שידע לומר לו כלך מאחורין.

^ל **אומרים לו** – אחרים דייקא אם לא זוכר לומר לעצמו. ובאמת כל אדם יש לו ממשלה קצת וצריך לזכור לנהוג בשפלות פנימית גם כשצריך לנהוג מלכות וממשלה. ונראה שעל כן ברא לו אשה עזר כנגדו כנגדו דייקא להזכיר לו כלך לאחורין.

ועיין **לעיל תורה צה** – (ל'שון רבנו, וזכרנו לברכה): **ב'שפירני** הדור ומנהיגי הדור נתגאים, **אזי הקדוש ברוך הוא מקים עליהם פני אדם שיחלוקו וידברו עליהם, כפי שלא יזוהו דעתם עליהם, כמו שאמרו חכמינו, וזכרונם לברכה (יומא כ"ב):** 'אין ממנים פרנס על הצבור אלא אם כן קפה של שרצים תלוי מאחוריו. וזה פרוש: סוד שמובא ב"עץ החיים" שער ארין אנפין פרק י"ב. 'אחוריים דמ"ה, תסיר מ"ה נשאר פ"ה'. פרוש, על ידי קפה של שרצים שתלוי מאחוריו, על ידי זה מחזיק את עצמו בבחינת מה ואפס ואין. וכשמשיר ממנו מה, שאין מחזיק את עצמו למה, אלא שהוא מתגאה, אזי נשאר פה, הינו שבגני אדם פותחים את פיהם ואומרים חזר לאחורין, ומבזים אותו: (עד כאן לשונו, וזכרנו לברכה:

^{לא} **שמואל א פרק י (כב)** וישאלו עוד בידוד הבא עוד הלם איש ויאמר ידוד הנה הוא נחבא אל הכלים:

^{כ"ב} **ענוה פסולה** רבנו אומר על מי שמכניע עצמו יותר מדאי גם במקום שלא צריך וכתב בתורה כב תנינא בענין ההכנעה טועים העולם הרבה, כי הלא כמה יגיעות אנו יגיעים בעבודה ותפלה כדי לצאת ממוחין דקטנות וכו' כי הכנעה בפשיטות היא קטנות מוחין, ואדרבה יש בזה דעת ובלא דעת זו חנופה ע"ש. וגם עיין תורה קצו ח"א שענוה בלא חכמה היא פסולה. ומבאר זאת בכמה תורות – תורה עב תנינא בסוף – תורה פו תנינא, בסוף תורה קצו – ותורה כב תנינא – ושיחות הר"ן קמ

^{כ"ג} **שמואל א פרק י (כו)** ובגני בליעל אמרו מה ישענו זה ויבזהו ולא הביאו לו מנחה ויהי כמחריש: וי"א שהפגם היה אח"כ (שם יא יב) כשהעם רצו להרוג את בני הבליעל שבזו את שאל, ואמר שאל (שם יא יג) לא יומת איש ביום הזה. הרי שמחל על כבוד עצמו ולא חס על כבוד מלכותו. ולפי"ז מה שהחריש בתחילה היה כהוגן כמבואר שם בגמ' אח"כ (כג). שת"ח לא צריך לנקום רק לשמור בלבו וכשאחזיר רוצים לנקום נקמתו יניח להם. (מתיבתא שם)

^{כ"ד} **כדמשמע** בתורה ג' שכיון שמלכות היא ע"י העם הממליך ואין העם ממליך אותו אלא מכח שהוא בעצמו ממליך עליו את הקב"ה נמצא דייקא ע"י תיקון המלכות דהיינו ענוה ע"י מתפשטת מלכותו דהיינו שיותר אנשים ממליכים אותו

וכשנמשך המזון ע"י המלך כנ"ל, נעשה ממנו בירורים/לה. כגון תבואה שהרבה ממנה אוכלין בהמות דהיינו את הקש והמוץ ואח"כ מתברר עוד ואוכלין ממנה עכו"ם את החטה עצמה עד שמתברר ממנה לישראל ע"י מעשר וברכה לפני ואחרי האכילה. וגם בהאכילה יש בירורים ע"י הטחינה בשינים והעיכול וחלק הפסולת יוצא לחוץ והמובחר נעשה דם בכבד ומתברר שם ועולה ללב ועוד מתברר ועולה למח עד שמתברר ונעשין מהם אמרי שפר/לו/ דהיינו ברכות שמברכין עליהם תחילה/לו/ וסוף ומתפללין ועובדין הש"י בכחות האכילה/לו/ כי בוודאי תכלית הפרנסה אינה האכילה אלא הכח לעבודת ה' שמכח האכילה, ועיקר התכלית כשזוכה לאמרי שפר מכח האכילה.

עד כאן נתבאר עיקר מהלך התורה ועתה יבאר את סדר השתלשלות הפרנסה הנ"ל מהמלך עד שנעשה כתר המלך, כיצד הוא רמוז בברכת יעקב אבינו לאשר ונפתלי. ובוזה יתורץ קושיא הנ"ל שעל כן צריך שהפרנסה תתעבב כדי שלא תבוא לפני שנעשה כתר למלך שרק על ידו מתקיים מלך ביופיו תחזינה עיניך. וזה בחי' ברכת יעקב אבינו לבניו אשר ונפתלי (בראשית מט/ט) מאשר שמינה לחמו והוא יתן מעדני מלך, נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר. ומבאר רבנו שמינה לחמו וכו' דהיינו הפרנסה שהיא בחי' מעדני מלך כי מקבלין אותה ע"י המלך. וע"כ תיכף כתיב אחריו נפתלי וכו' הנותן אמרי שפר, דהיינו אמרי שפר של ברכות ותפילות וכיוצא שנעשין מן הבירורים של מעדני מלך כנ"ל/מ.

ואלו הבירורים הם בחי' קטורת/מא/ כידוע שקטורת היא בחי' בירורים [מב]/מג/ רוצה לומר שכמו שקטורת ב"א סמניה יורדת לקליפות ומבררת משם ניצוצות קדושים ומעלה אותן מייין נוקבין למלך

לה נראה הכוונה שזה גם ממדת המלכות לברר ברורים דהיינו שחלק מתפקידה לתת טרף לבניה גם צריכה לברר החלקים לתת לכל אחד הראוי לו, כפי שהולך ומבאר. בדרך כלל ברורים הכוונה לברר ניצוצות מהקליפות להעלותן מ"ן לעורר השפעת השפע אליה. ואמנם כך משמע לקמן ממה שמביא שענין הברורים הוא בחי' קטורת, והביאור בזה נ"ל דמה שעוסק בגשמיות ברור המאכל מתחילת הזריעה ועד העיכול והמעשר וברכות הכל זו ירידה לתוקף הקליפות שמברר מהן את הניצוץ הקדוש שהוא המחיה כמ"ש לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על מוצא פי ה' יחיה.

לו עיין גם תורה מז שמדברת מאכילה בקדושה, שם מבואר שבפרט כשניזון משפע ארץ ישראל שהיא בחי' אמת אזי נותנת מעצמה אמרי שפר שהם בחי' תפלין בחי' אמרי אמת שע"ז יוכל לברא שמים וארץ חדשים, ולעשות מופתים.

לו צ"ע לכאורה הברכות תחילה שייכות לברור שלפני האכילה ולא לאמרי שפר שהן מכח האכילה.

לה עיין ליקוטי עצות אכילה אות יט – עקר האכילה היא בשביל ברורים כדי שיתברר המאכל ויהיה נעשה ממנו אמרי שפר, שהם הברכות שמברכין עליו ומתפללין ולומדים ועובדים השם יתברך בכחות האכילה, וזה צריך כל אדם לכוון בשעת אכילתו, ואזי האכילה בבחינת קטרת וזוכה לשמחה ונעשה מזה עטרה של חסד ורחמים למלך שלמה, שעל זה נאמר: צאינה וראינה וגו' בעטרה וגו' ועל ידי זה זוכה לפרנסה בנקל (טז):

טז בראשית פרק מט (כ) מאשר שמינה לחמו והוא יתן מעדני מלך: (כא) נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר:

רש"י – (כ) מאשר שמינה לחמו – מאכל הבא מחלקו של אשר יהא שמן שיהיו זיתים מרובים בחלקו והוא מושך שמן כמעין. וכן ברכו משה וטובל בשמן רגלו כמו ששנינו במנחות (דף פה) פעם א' הוצרכו אנשי לודקיא לשמן וכו':

(כא) אילה שלוחה – זו בקעת גינוסר שהיא קלה לבשל פירותיה כאילה זו שהיא קלה לרוץ. אילה שלוחה אילה משולחת לרוץ: הנותן אמרי שפר – כתר וגו' ד"א על מלחמת סיסרא נתנבא (שופטים ד) ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי וגו' והלכו שם בזריזות וכן נאמר שם לשון שלוח בעמק שולח ברגליו. הנותן אמרי שפר. על ידם שרו דבורה וברק שירה ורבותינו דרשוהו על יום קבורת יעקב כשערער עשו על המערה במסכת סוטה (דף יח) ותרגמו יתמי עדיביה יפול חבלו והוא יודה על חלקו אמרים נאים ושבח:

מ דהיינו המשובח ביותר שמתברר מהפרנסה ע"י המלכות זה אמרי שפר שבחים ברכות והלל להמלך

מא נראה הכוונה שגם הברורים של הקטורת שהם ברורים בעמקי הקליפות זה נעשה ע"י המלכות בבחי' רגליה יורדות ממות שע"ז מבררת משם הטוב וכשעולה משם עולה הטוב עימה.

צ"ע דלכאורה לא דמי הברור שדבר עד כאן שמברר את המאכל עצמו לברורי הקטורת שהיא יורדת לעמקי הקליפות לברר ניצוצות קדושים שנשברו. אבל באמת גם ברורי המאכל הן לברר את הניצוץ הקדוש שבו בבחי' לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על מוצא פי ה' יחיה האדם. וצ"ע.

מב שער הכוונות תפלת השחר דרוש ג (ד"ה ונחזור עתה לעולם העשיה) ספר הלקוטים להאריז"ל שמות פ"ב ד"ה וזמ"ש רז"ל פירוש שמן ששון על ע"ח שער מט פ"ג אות יג. לק"ה השכמת הבקר א' ו' ד'. נשיאת כפים ה' ה'. ר"ח ו' לט. ערלה ג' ה'. פרו"ר ג' ה'.

מג שער הכוונות – דרושי תפלת השחר דרוש ג – ונחזור עתה לעולם העשיה שעד עתה נתעסקנו בענין פנימיות ג"ר שבה איך עלו אל היצירה כנ"ל ואיך כל שאר העולמו' נתעלו ממקומן בסדר מדרגתם ועתה נבאר שארית עולם העשיה כי הנה עתה חסרים ממנה פנימיו' ג"ר שבה וצריך עתה להשלי' חסרונו ולהביאו ממקום אחר והלא הוא אותו החיות אשר בתוך הקלי' והיא בחינת הקדושה המחז' הקליפה וה"ס י"א סמני הקטור' ולכן תיכף אחר פרשת התמיד אנו אומרי' סדר פטום הקטור' קודם פסוק וערבה לה' מנחת כו' ולא כאותם הנהוגים לאומרו קודם פרשת התמיד וטעות הוא בידים וע"י פטום הקטרת הזה שאנו אומרים גורמים לסלק חיות הקדושה אשר בתוך הקלי'

לעורר שפע עליון, הכי נמי בברור המאכלים שהוא עסק גשמי מתברר ניצוצות קדושים שבקליפות והגשמיות ועולה לעורר שפע מהמלך.

ומאלו אמרי שפר שנעשין מן מעדני מלך נעשה עטרה להמלך, וגם יכולין לראות זאת העטרה דהיינו כתר המלך שנעשה ע"י שממליכים אותו באמרי שפר, אפשר לראות בעיני השכל שהוא ית' מולך עלינו^מ, דהיינו כתר מלכותו וכמו שכתוב צאנה וראנה, ראנה דייקא שממש אפשר לראות, וכן כתוב מלך ביפיו תחזינה עיניך תחזינה דייקא.

עתה יבאר רבינו כיצד רמוז העניין בפסוק בשיר השירים צאנה וראנה וכו' בעטרה שעטרה לו אמו, ואיתא במדרש שלא מצאנו בשום מקום שבת שבע עשרה עטרה לבנה שלמה, וביאר האריז"ל שהכוונה לכנסת ישראל כשהיא עולה למדרגת בינה שהיא אמא עילאה ונעשית אשת חיל עטרת בעלה. ורבינו כאן מבאר את העניין יותר, שגם מבאר מה היא העטרה וכיצד נעשית ע"י כנסת ישראל.

העשיה שהם ו"א יריעות עזים ואנו מסלקים אותם ע"י סמני ו"א קטרת ובתלת ר"ה יתבאר לך ענין אלו ו"א סמני הקטרת גם בפ' תרומה דקס"ד ע"ב ביארנוהו בסוד עשתי עשרה יריעות וע"י ומשם ית' לך כי ו"א סמני הקטרת הם הי"ס דעשיה והנה יש ו"ס דקליפה ועוד כח א' קדוש המחיה אותם הרי הם ו"א וע"י אלו הי"א סממנים שהם הי"ס דעשיה ועוד אותה נקודה קדושה העליונה המחיה את כולם ואז ע"י כך נרחין הקלי' ואנו מסלקי' משם אותה הנקו' אשר הית' מחיה אות' ואח"כ אנו ממייתין את העשר קליפות ולכן כיון שהקדוש' והחיות שבהם מסתלק מהם אז נשארים הם מתים וז"ס למה הקטרת מכפר על הנגף ומבטלה כמ"ש ויתן את הקטרת ויכפר על העם. והטעם שהקטרת ממיית מה"מ וע"י"ב אין בו כח להמית והנה ע"י הקטרת נסתלק החיות והקדושה מתוך הקלי'. וכו' ע"ש.

ספר הליקוטים – פרשת שמות פ"ב – וזמ"ש רז"ל כשעלה משה למרום מלאכי השרת כולם נתנו לו מתנות, ואף מלאך המות מסר לו הקטורת, ואי לאו דאמר ליה מנא הוה ידע, דקשה דמנא להו שמלאך המות נתן לו, דלמא הקטורת הוא ית' או שאר מלאכי השרת אמרו לו, אך בחי' ו"א סמני הקטרת חיות דמלאך המות, ואי אפשר שינתן לו אלא ברצונו ע"י זוג, לכן אי לאו דאמר ליה מלאך המות מרצונו ונתן לו חלק מנא הוה ידע, כי הוא ית' אינו רוצה ליתן החיות שבתוך אחרים אלא ברצונו, ולכן בשעת המגפה אמר לאהרן (במדבר י"ז י"א) קח את המחטה וכו', כי באותו חלק שנתנו לו מן החיות שבתוכם ע"י הקטרת המשיך כל החיות שבתוכה אצלו, ונשארו כולם מתים וזוה המגפה נעצרה:

לק"ה השכמת הבוקר הלכה א אות ו – וזהו בחינת סדר התפלה שבתחלה אומרים קרבנות וקטרת, שהם בחינת פרושים שמוציאין ומבקרין נקודות טובות אפלו מבחינת בהמיות מתכלית העשיה פדוע, כי זה עקר בחינת הקרבן להעלות מבהמה לאדם. וזה בחינת קטרת שהיו בהם חלבנה, דהיינו שמבקרין ומוציאין הטוב אפלו בפושעי ישראל בבחינת חלבנה, וכמו שלמדו רבותינו זכרונם לברכה מזה (כריתות ו' ע"ב), כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל אינה תפלה, (א) כי עקר התפלה בבחינת קטרת על ידי שמבקרין ומוציאין נקודות טובות אפלו בפושעי ישראל בבחינת חלבנה כנ"ל. וזה בחינת ו"א סמני הקטרת, הינו יו"ד סמנים חוץ חלבנה, זה בחינת עשרה מיני זמרה שהם נעשין על ידי שמבקרין ומוציאין הטוב שבפושעי ישראל בבחינת חלבנה כנ"ל:

לק"ה יו"ד ערלה הלכה ג אות לט – וזה בחינת אחד עשר סמני הקטרת שעל ידם מבקרין כל הניצוצות הקדושה מן הקלפות כי ברור הקדושה מן הקלפות על ידי אחד עשר סמני הקטרת זה בחינת הנ"ל מה שמוציאין החיות מן הקלפה על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח כי הקדושה הוא לעולם בבחינת עשרה, כי אין דבר שבקדושה בפחות מעשרה אבל חיות הקלפות הוא בבחינת עשתי עשרה פדוע שזהו בחינת אחד עשר אלופי עשו בחינת עשתי עשר יריעות עזים וכו' כמובא וזהו בחינת אחד עשר סמני הקטרת, הינו כי מחמת שעל ידי הקטרת היו צריכין לברר הקדושה מעמקי הקלפות על כן היה בהקטרת אחד עשר סמנים דיקא כדי להכניע ולהמתיק הדין בשרשו הינו שהקלפות שהם בחינת תקף הדינים שיינקתם וחייתם בבחינת עשתי עשרה הם נכנעים בשרשם דיקא דהיינו על ידי אחד עשר סמני הקטרת שזהו בחינת תפלה בבחינת דין דהיינו שמתפללין תפלה בבחינת דין, דהיינו שמתפללין תפלה בבחינת דין שנדמה להם שהיא שלחם. כי הם בחינת דינים ועל ידי זה דיקא מוציאין מהם חיותם וכו'. כמו כן מקרבין דיקא אחד עשר סמני הקטרת שזהו בחינת דינים כי הדינים שהם אחיות הקלפות יונקים מבחינת אחד עשר. אבל כח הקטרת גדול כל כך שדיקא על ידי זה על ידי אחד עשר סמני הקטרת מוציאין מהם חיותם בבחינת התפלה בבחינת דין שעל ידה דיקא מוציאין החיות מהקלפות כנ"ל. וזה בחינת חלבנה שריחה רע שהיה בהקטרת כי היו מכרחים לערב בהקטרת חלבנה שריחה רע ועל ידי זה הקטרת בבחינת דין שמשם אחיות החלבנה שריחה רע ועל ידי זה דיקא היו הקטרת מבקרין כל הברורים מן הקלפות ונכללו בהקדושה עד שגם החלבנה נכלל בהקטרת והעלה ריח טוב שזהו בחינת עונות נתהפכין לזכיות שגם העונות מעלין ריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו. שזהו בחינת החלבנה שבקטרת שעמה היו אחד עשר סמנים כי בלא החלבנה לא היו רק עשר סמנים בהקטרת ועם החלבנה היו אחד עשר סמנים שעל ידי זה דיקא היו הקטרת בבחינת התפלה שהיא בבחינת דין שזהו מספר אחד עשר בחינת חלבנה. ועל כן היו הקטרת יורדים עד עמקי הקלפות לברר כל הברורים משם כי הסטרא אחרא היו רוצים לבלע ולינק מהקטרת מחמת שהיו בבחינת דין כנ"ל. אבל מגדל עצם כח הקטרת היו עומדים בבית הבליעה שלהם עד היו מכרחים על ידי הקטרת להקיא כל הקדושות שבלעו עד שעל ידם דיקא נתבררו כל הברורים עד שזכו לריח טוב שהוא מונא דנשמטא על ידי הקטרת דיקא שהוא ריח טוב כי גם החלבנה נתהפכה לריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו כנ"ל: נמצא שאחד עשר סמני הקטרת זה בחינת תפלה בבחינת דין, שעל ידי זה זוכין לריח טוב שהוא מונא דנשמטא שהוא תקון חטא עץ הדעת טוב ורע כנ"ל. ועל כן ראש השנה לאילנות הוא בשבט שהוא חודש האחד עשר. כי אז יכולין לברר ולתקן חטא אדם הראשון שפגם בעץ הדעת שתקונו על ידי אחד עשר סמני הקטרת שהוא בחינת תפלה בבחינת דין. ועל כן אז הוא ראש השנה לאילנות כי חטאו היה במין אילן על כן אז בשבט חודש האחד עשר אז זמן התקון. ועל כן אז הוא ראש השנה לאילנות לענין ערלה ונטע רבעי כי ערלה ונטע רבעי הוא תקון עץ הדעת כנ"ל ועל כן אז בעשתי עשר חודש הואיל משה באר את התורה אחרי הכתו וכו' כי אז היא עקר התקון של מלחמת עוג שהוא על ידי התפלה בבחינת דין כנ"ל. שהוא בחינת אחד עשר סמני הקטרת ואז הסטרא אחרא מקיאה כל הקדושה וכל הדעת שבלעה.

^{מד} צ"ע לא הבנתי למה מדגיש רבינו את עניין הראייה של הכתר, והאם הכוונה שכל אחד יכול לרות או צדיקים דווקא, ולכאורה צאנה וראנה בנות ירושלים הכוונה לכל אחד

וזהו בחי' הכתוב בשיר השירים (ש"ה ג/מה) **צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו, היינו ששלמה המלך אומר לבנות ציון "צאנה וראנה" ראנה דייקא כי ממש אפשר לראות העטרה שהיא הכתר מלוכה של המלך שנעשה ביום חתונתו מהאמרי שפר ברכות הודאות של ישראל בשעה שמתחברים עם המלך ונעשים חביבים אצלו כאשר לבעלה/מ¹. כי התחברות שמתחברין האמרי שפר שמברכים ומשבחים ישראל את המלך עם המלך זה בחי' חתונה בחי' יחוד קב"ה ושכינתיה. בבחי' חן שפתיו רעהו מלך (משלי כב)/מ² פרש"י מי ששפתיו חן הקב"ה אוהבו ומחבבו, שחן השפתים דהיינו האמרי שפר מתחברין עם המלך בבחי' ריעות, וזהו ביום חתונתו.**

נמצא התחברות האמרי שפר עם המלך היא יום חתונתו, בחי' שכנסת ישראל עלתה לבחי' שהקב"ה קורא לה אשת, כמובא במדרש/מ³ לא זו מחבבן עד שקראן אשת.

ועתה יבאר שע"י השמחה שנעשית ע"י הברורים שמהם נעשו האמרי שפר, עלתה כנסת ישראל עוד למדרגת אמי כמבואר במדרש הנ"ל לא זו מחבבן עד שקראן אמי, שזו מדרגת עוה"ב שהמלכות נעשית בחי' אשת חיל עטרת בעלה, ומבאר האריז"ל/מ⁴ דהיינו שהמלכות עולה לבינה הנקראת אמא, וידוע ששם בבינה הוא רוחב לב ושמחה.

וזהו שיום חתונתו גם נקרא **וביום שמחת לבו** היא השמחה שנעשה ע"י הברורים הנ"ל של המאכלים שמתבררים לאמרי שפר, שנוסף לעליה הנ"ל עוד עולם לבחי' שמחה שהיא הבינה ששם השמחה, זה בחי' קטורת בבחי' (משלי כז) **שמן וקטורת ישמח לב** כי הברורים גורמים שמחה. כי הברורים שמהם נעשה אמרי שפר כנ"ל שמהם נעשה העטרה כנ"ל הם בחי' קטורת/ו⁵ כנ"ל.

וזהו שעטרה לו אמו ומבאר רבנו שאמו היינו בחי' חוה שהיא היתה אם כל חי [נא/כב] כי חוה ר"ת המעטריכי חסד ורחמים (תהלים קג)/מ⁶ היינו שחוה היא בחי' העטרה הנ"ל כי כתר

¹ שיר השירים פרק ג (יא) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ:

פרש"י (יא) בנות ציון – בנינים שמצויינין לו במילה ובתפילין ובציצית. בעטרה שעטרה לו אמו – אהל מועד שהוא מעוטר בגונון תכלת וארגמן ותולעת שני אמר רבי נחוניא שאל רבי שמעון בן יוחאי את רבו אלעזר ברבי יוסי אי אפשר ששמעת מאביך מהו שעטרה לו אמו אמר לו משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה אוהבה ביותר לא זו מחבבה עד שקראה בתי שנאמר (תהלים מה) שמעי בת וראי לא זו מחבבה עד שקראה אחותי שנאמר פתחי לי אחותי רעיתי לא זו מחבבה עד שקראה אמי שנאמר (ישעיה נא) שמעו אלי עמי ולאומי אלי האזינו ולאמי כתיב עמד רבי שמעון בן יוחאי ונשקו על ראשו וכו'. ביום חתונתו – יום מתן תורה שעטרוהו להם למלך וקבלו עולו. וביום שמחת לבו – זה שמיני למילואים שנתחנך בו המשכן במדבר:

² כפי שיתבאר לקמן עפ"י המדרש משל למלך שהיתה לו בת חביבה לא זו מחבבה עד שקראה אחותי ואח"כ אשתי ואח"כ אמי וכו', ונ"ל שחתונתו זה בחי' לא זו מחבבן עד שקראן לכנסת ישראל אשתי, ואח"כ עולים יותר וקראה אמי כפי שיתבאר. עוה"פ בעטרה שעטרה לו אמו.

³ משלי פרק כב (יא) אֹהֶב טְהוֹר וְטָהוֹר לֵב חֵן שְׁפָתָיו רֵעֵהוּ מִלֶּךְ:

רש"י (יא) אוהב טהר לב חן שפתיו חן. רעהו מלך – הקב"ה אוהבו ומחבבו:

⁴ כמבואר מדרש רבה שמות – פרשה נב פסקה ה – בעטרה שעטרה לו אמו א"ר יצחק חזרתי בכל המקרא ולא מצאתי שעשתה בת שבע עטרה לשלמה. רשב"י שאל את ר' אלעזר ברבי יוסי איפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו א"ל חן משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדאי והיה קורא אותה בתי לא זו מחבבה עד שקראה אחותי ועד שקראה אמי כך הקב"ה בתחלה קרא לישראל בת שנאמר (תהלים מה) שמעי בת וראי והטי אונך ושכחי עמך ובית אביך לא זו מחבבן עד שקראן אחותי שנא' (שיר ה) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה לא זו מחבבן עד שקראן אמי שנאמר (ישעיה נא) הקשיבו אלי עמי ולאמי אלי האזינו כי תורה מאתי תצא ומשפטי לאור עמים ארגיע עמד רשב"י ונשקו על ראשו. (במדבר רבה יב ח' הוסיף – עמד רשב"י ונשקו על ראשו אמר לו אלולי לא יצאתי לעולם אלא לשמוע טעם זה מפייך די.)

⁵ שער הכוונות – דרושי קידוש ליל שבת דרוש א ענין מנחת שבת – וז"ס ושמרתם את השבת כי קדש היא בלשון נקבה ולא הוא בלשון זכר להורות כי עתה הנוקב' אשר היא עצמה עלתה באבא הנק' קדש וזהו כי קדש היא. וז"ס מ"ש ז"ל לא זו מחבבה עד שקרא' בתי לא זו מחבבה עד שקרא' אחותי לא זו מחבבה עד שקראה אמי כמוד"א בעטרה שעטרה לו אמו. והענין הוא כי בהיות' אצלו שוים בקומת' נק' אחותו וכשמדווג' עמו נק' אשתו וכשעלה בג"ת דאי' שהוא בתפלת מוסף בלחש אז נק' עטרת בעלה כנז' שם ואז נק' אמו ועד"ז היא עולה כל קומת אימא עילאה בתפלת מוסף דחזר' ואח"כ בתפלת מנח' דלחש ובקו"ר כי היא עולה בחיק אביה ואז נק' היא קדש וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ והבן זה. והנה כבר נת"ל תכלית העליות שעולים ז"ן ביום השבת שהוא בתפלת מנחה בקו"ר:

⁶ וקטורת מעשירה אולי כי אין עשירי אלא השמח בחלקו. וזו השמחה שנעשית ע"י הקטורת

^א * בראשית ג'

^ב בראשית פרק ג (ט) בְּנֹעֵת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֵךְ אֶל הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי עֶפְרַת אִתָּה וְאֶל עֶפְרַת תְּשׁוּב: (כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל חַי:

דזעיר הוא בתפארת דבינה, נמצא שאמו היא הכתר שלו, והיא חוה לשון דבור בארמית בחי' אמרי שפר הנ"ל שעל ידם עולה המלכות להיות בבחי' אם בחי' מדרש הנ"ל לא זו מחבבה עד שקוראן אמי בחי' אשת חיל עטרת בעלה כמבואר בכוונות האריז"ל. והיא בחי' חסד ורחמים כי אע"פ שהיא נוקבא שהיא דינים זה כלפי החכמה, אבל כלפי התפארת שהוא זעיר אנפין שהוא בחי' הבן שלה, כי נעשית אמו, היא בחי' חסד ורחמים, שנעשה ע"י בחי' המשביע בטוב עדיין [נ"ד] דהיינו שמ"המשביע" שהיא הפרנסה נעשה "עדיין" דהיינו עטרה וכתר למלך דהיינו בחי' מעדני מלך דהיינו שהמעדנים שהם הפרנסה הם נעשים עדיים וקישוט למלך (כי "מעדני" לשון מעדנים ולשון עדיים) כנ"ל.

משמע אבל אם לא יהיו הברורים אזי לא יהיה נעשה מהמעדנים אמרי שפר ולא תהיה עטרה למלך ואזי לא יתקיים מלך ביופיו תחזינה עיניך, ורק ע"י שהאדם ממתין עד שיתברר המזון ומתוך הכסופים לקבל מזונו אזי כשמקבלם הוא מברך ומהלל את המלך ועושה לו עטרה, רק ע"ז זוכה לראות את המלך ביופיו ולא ח"ו בקטנותו/נ"ו (והעיקר חסר).

ואולי אפ"ל שבזה מבואר הפסוק הנ"ל ולפני כבוד ענוה שכיון שהמלך מקבל את השפע מלמעלה ואזי הוא בבחי' ענוה וכלי לקבל ורק אח"כ הוא מתיפה ופונה אלינו להשפיע, ועל כן אם יתן לנו את השפע מיד אזי כביכול לא יספיק ליפות את העצמו, כי יתן לנו בשעה שמקטין עצמו כדי לקבל.

והכלל שצריכין לראות את המלך, בבחי' מלך ביפיו תחזינה עיניך (ישעי' לג) נ"ו, דהיינו כשהוא ביפיו וגדולתו ולא בשעת קטנות. ואם היו נותנין לו פרנסתו תיכף ומיד לחם מזומן היה אפשר שיראה

רש"י - חוה - נופל על לשון חיה שמחיה את ולדותיה כאשר תאמר מה הוה לאדם (קהלת ב) בלשון היה:

שפתי חכמים (ז) ר"ל דקשה לרש"י היה לו לקרותה חיה, ועל זה פירש נופל וכו':

רבנו בחיי (ב) ויקרא האדם שם אשתו חוה. על דרך הפשט מלת חוה פירושה מדברת, מלשון אחוך שמע לי (איוב טו, יז), והיה זה מחכמתו הגדולה בקריאת השמות. וקראה כן כי כן הבין בטבעה שהיא דברנית, ומכאן ראוי להיות כל הנשים דברניות. ואמר כי היא היתה אם כל חי כלומר חי המדבר להוציא שאר בעלי חיים שאין להם שכל, והדיבור אין בהם. ועל דרך המדרש (בראשית רבה כ, יא) שם אשתו חוה מלשון חויה, ומפני שקראה כן לכך נודווג לה נחש, ומכאן למדו חז"ל שהשם גורם:

²² תהילים פרק קג (ב) בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְדֹן וְאֶל תְּשַׁבְּחֵי כָּל גְּמוּלָיו: (ג) הַסֵּלַח לְכָל עֲוֹנֵי הָרַפָּא לְכָל תְּחִלּוּאֵיכִי: (ד) הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיִּיכִי הַמְעַטְרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים: (ה) הַמְשֻׁבֵּעַ בְּטוֹב עַדִּיךָ תִתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר נְעוּרָיְכִי:

²³ שם בפסוק הסמוך

²⁴ ואין הכוונה שיש זמן שהמלך בקטנות כפשוטו אלא שאם נקבל את הפרנסה מיד אזי יהיה נדמה לנו המלך קטן כי המניעות מגבירים את החשק לדבר ואת הערכה לדבר.

²⁵ ישעיה פרק לג (ז) מֶלֶךְ בִּיפְיוֹ תִחְזִינָה עֵינֶיךָ תִרְאִינָה אַרְץ מִרְחָקִים:

רש"י - (ז) מלך ביפיו תחזינה עיניך - פי' תזכה לראות מארץ מרחקים מלך בחדר גאווה, או פי' (הקב"ה שהוא מלך אותו תחזה מארץ מרחקים שאתה עומד תראה הניסים והגדולה שאעשה לך ועם נועז עמקי שפה לא יראה שכינת המלך ביפיו ע"כ, כל זה בספרים אחרים אינו). מלך ביפיו תחזינה עיניך - לך הצדיק אני אומר שתזכה לראות זיו שכינתו של מקום. תראינה ארץ מרחקים - תירגם יונתן תסתכל ותחזי בנחתי ארע גיהנם:

את המלך בשעת קטנות כגון בשעה שמקטין א"ע ומחשב א"ע שקופה של שרצים תלויה מאחוריו וכיוצא כנ"ל^א. אבל עכשיו שנותנין הפרנסה ע"י סיבובים, נמצא שבאה בעתים מיוחדים כי לכל סיבה צריכה עת מיוחדת עד שתצא הפרנסה אליו. וע"כ לא יבא לראות את המלך בקטנותו רק ביפיו כנ"ל. כי אין נותנין לו הפרנסה תיכף, רק בעת מיוחדת, באופן שלא יראהו רק ביפיו בבחי' מלך ביופיו וכו'. כי ע"י הפרנסה רואין המלך בעטרה כנ"ל: אולי אפ"ל עומק הענין שכדי לקבל פרנסה צריך להיות בבחי' מלך דהיינו מרכבה לבחי' מלך וכמבואר בתורה ז' תנינא הנ"ל לכן בהכרח להיות ממליך בשלימות את הקב"ה וזה נעשה דייקא ע"י ההמתנה לשפע וכל ההכנות שמכין כדי לקבל השפע כל אחד לפי תיקון המלכות שלו כך צריך המתנה לכן דור המדבר וכיו"ב בעלי אמונה וביטול זוכים לפרנסה בבחי' מן בפתח הבית והכלל שכל אחד המלך לגביו נראה כפי שהוא ממליך אותו, בבחי' ה' צלך נמצא שהקטנות שמדבר עליה דהיינו שיש חשש שיראה את המלך בשעה שמקטין עצמו, ומחשב הקופת שרצים התלויה מאחוריו הכוונה שאם יקבל את הפרנסה מיד כשמבקש, אזי בעצמו לא יהיה עדין ממליך את הקב"ה כראוי, אלא עדין הוא בבחי' לפני כבוד ענוה, דהיינו עדיין במדרגת תיקון הענוה שלה זוכים ע"י שמחשב הקופת שרצים וכו'.

וזה הסוד מרומז בפסוק (תהלים קמה) עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. פותח את ידיך וכו'. עיני כל וכו' זהו הקשיא הנ"ל. היינו, עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו. דהיינו שמבקשין על פרנסה ואין נותנין תיכף רק בעתו כנ"ל ועיין לעיל תורה עו שהשפע יורד תמיד ורק בגלל שאין לו כלי הוא מתעכב וע"י הסתכלות להקב"ה בבחי' "עיני כל אליך ישברו" אזי ע"י הבטחון הזה שהכל ממנו ית', עי"ז עושה כלי וגבול לשפע ואזי יורד "בעתו", בעת שהוא צריך ולא אחרי שנה או שנתיים, ומתי העת שצריך לא מבואר שם, אבל מבואר כאן בתירוץ. והתירוץ כי צריך שהמלך יהיה ביפיו וזה ע"י עטרה שעושים לו וזה ע"י אמרי שפר שנעשים מהמעדני מלך ולזה צריך ברורים ע"י השתדלות בפרנסה בבחי' פותח את ידיך ומשיב לך כל חי רצון דהיינו שפתיחת הידים נעשית ע"י ההמתנה כל אחד לפי בחינתו/י הברורים שצריך/י. עיין תורה סו אות ב' שפותח את ידך רומז להוצאה מכח לפועל, כי פותח את ידיך הם שני יודים יוד בכח ויוד בפועל ובניהם ו' אותיות (יאדהונה) ולפי המבואר כאן הכוונה לברורים בבחי' קטורת שנעשה ממעדני המלך, עד לאמרי שפר, שהם העטרה של המלך שע"י אפשר לראותו ביופיו. והברורים של ההוצאה מכח לפועל הם כל ההשתדלות בפרנסה כנ"ל שחורש וזורע וממתין שיגדל וקוצר ודש וזורה וכו', כי אם היה מקבל מיד היה מתגאה שהקב"ה עושה רצונו, אבל ע"י שלא נעשה רצונו מיד אלא ע"י ברורים רבים וממתין עד שנעשה אמרי שפר תחילה, זוכה לענוה וממליך את הקב"ה כראוי, כי ע"י שממעט בכבוד עצמו מרבה בכבוד המקום. ואזי המלך יפה בעיניו בבחי' מלך ביופיו תחזינה עיניך/י. (ולא סיים):

עד כאן ביאור הברותא לתורה טז תנינא

^א צ"ע נ"ל עומק הענין שכדי לקבל פרנסה צריך להיות בבחי' מלך דהיינו מרכבה לבחי' מלך וכמבואר בתורה ז' תנינא הנ"ל לכן בהכרח להיות ממליך בשלימות את הקב"ה וזה נעשה דייקא ע"י ההמתנה לשפע וכל ההכנות שמכין כדי לקבל השפע כל אחד לפי תיקון המלכות שלו כך צריך המתנה לכן דור המדבר וכיו"ב בעלי אמונה וביטול זוכים לפרנסה בבחי' מן בפתח הבית.

והכלל שכל אחד המלך לגביו נראה כפי שהוא ממליך אותו, בבחי' ה' צלך נמצא שהקטנות שמדבר עליה דהיינו שיש חשש שיראה את המלך בשעה שמקטין עצמו, ומחשב הקופת שרצים התלויה מאחוריו הכוונה שאם יקבל את הפרנסה מיד כשמבקש, אזי בעצמו לא יהיה עדין ממליך את הקב"ה כראוי, אלא עדין הוא בבחי' לפני כבוד ענוה, דהיינו עדיין במדרגת תיקון הענוה שלה זוכים ע"י שמחשב הקופת שרצים וכו'.

^ב לא מבואר כאן שזה תלוי בכל אחד לפי בחינתו. אבל ממה שאמר לעיל שהברורים נעשים גם כגון שנוסע להשיג פרנסתו ומאריך אמר בתורה מב קמא וסב תנינא שהנסיעות להשתדל בפרנסה הם פגם אמונה, משמע שמי שיש לו אמונה ובפרט בבחי' עיני כל אליך ישברו שזה ממש אמונה חזקה שהיא מדרגת הבטחון שלימות האמונה אצלו הברורים נעשים בקלות ומהירות. וצ"ע. גם ממה שמצינו במן.

^ג וצ"ע א"ב הפסוק פותח את ידיך אינו תירוץ כי רק רומז על הוצאה לפועל וזה תמיד יהיה אפילו אם נקבל את הבקשה מיד אלא שהיא תיחיה בומן קצר. אלא שכנראה לזה התכווין מוהר"ן שרבו לא סיים לבאר.

^ד דהיינו דומיא דפתיחת הידים שע"י ההוצאה לפועל כמבואר בתורה סו ותחילה הריווח צר והולך ומתרחב בבחי' לפני כבוד ענוה.